

Στανισλάβ Στρατίεβ

Το λεωφορείο

Στανισλάβ Στρατίεβ
Το λεωφορείο

www.stanislavstratiev.org

Το λεωφορείο

© Stanislav Stratiev, 1974

© Aeolus Project, 2007

Μετάφραση: Μπάμπης Φορτοτήρας

Πανελλήνια πρώτη - Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Θεσσαλονίκη

ΠΡΟΣΩΠΑ

ΛΟΓΙΚΟΣ

ΧΩΡΙΑΤΗΣ

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ

ΓΥΝΑΙΚΑ

ΑΝΔΡΑΣ

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

Αφετηρία λεωφορείων.

Μπροστά μας βρίσκεται ένα σαραβαλιασμένο, άδειο λεωφορείο, σταματημένο στο τέρμα της γραμμής. Φθινόπωρο. Σουρουπώνει.

Ο αέρας αναταράζει κάπου - κάπου τα κίτρινα φύλλα και τα χώνει κάτω από τις ρόδες.

Και νά! Εμφανίζεται ο πρώτος επιβάτης. Είναι ο λογικός. Γύρω στα 50 ίσως και περισσότερο, ντυμένος κομψά. Κρατάει δερμάτινη πολυτελή τσάντα με κλειδαριά ασφαλείας.

Μπαίνει στο άδειο λεωφορείο. Στέκεται. Παρατηρεί. Διαλέγει κάθισμα.

Σταματά στην άκρη της δεύτερης σειράς.

Βγάζει ένα μαντήλι και σκουπίζει σχολαστικά το κάθισμα. Βάζει το μαντήλι στην τσέπη του. Αλλάζει χέρ στην τσάντα. Βγάζει από την άλλη τσέπη μια εφημερίδα και κάθετα. Βάζει την τσάντα στα γόνατά του. Ξεδιπλώνει την εφημερίδα και... διαβάζει. Ξαφνικά διπλώνει την εφημερίδα. Σηκώνεται, την βάζει στην τσέπη του και πηγαίνει και στέκεται όρθιος στην τρίτη θέση στην απέναντι σειρά.

Στέκεται εκεί κάμποση ώρα. Κοιτάζει τα επάνω παράθυρα και αποφασίζει να καθίσει. Απότομα σηκώνεται. Πηγαίνει στην προηγούμενη θέση. Βγάζει την εφημερίδα, κάθετα, την ξεδιπλώνει και διαβάζει.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Καλησπέρα! (Δεύτερος επιβάτης που εμφανίζεται ύστερ από λίγο.

Ο χωριάτης λίγο πιο ηλικιωμένος. Γύρω στα 60. κουβαλάει ένα τσουβάλι γεμάτο. Φαίνεται από τα γύρω χωριά. Παρατηρεί, κοιτάζει γύρω-γύρω, σέρνει το τσουβάλι και κάθετα πίσω στην άκρη. Τακτοποιεί το τσουβάλι. Σκουπίζει το ιδρωμένο μέτωπό του. Μετά για αρκετή ώρα ψάχνει τις τσέπες του. Επιτέλους βρίσκει το εισιτήριο. Σηκώνεται, το τσεκάρει, επιστρέφει. Ο λογικός τον ακολουθεί με τον βλέμμα του. Κάθετα και τον παρατηρεί. Ο χωριάτης κοιτάζει

μια δυο φορές πίσω του. Σηκώνεται, πηγαίνει κοντά στον λογικό. Δεν καταλαβαίνει.)

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Τι μί βλέπς;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν τσεκάρατε το τσουβάλι.

Ο χωριάτης δεν καταλαβαίνει. Ο λογικός του εξηγεί με νοήματα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Εισιτήριο. Για το τσουβάλι.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Γιατί;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Γιατί είναι αποσκευή.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Απορημένα). Τί πισκευή;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αποσκευή είναι και πρέπει να κόψετε εισιτήριο.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Τί πισκευή και κουραφέξαλα. Αυτό είναι τσουβάλι κι μάλιστα τρίπιου. Νάταν καμιά βαλίτσα ή κανέναν ντινικκές μάλιστα. Ιντάξι. Αλλαυτό... (Σηκώνει το χέρι χωρίς σημασία.)

ΛΟΓΙΚΟΣ (Χωρίς να σταματήσει το διάβασμα). Όταν περάσει ο ελεγκτής και σας βάλει πρόστιμο τότε θα δείτε. Είναι ή δεν είναι συσκευή.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Πρώτη φορά ακούω ότι ένα τσουβάλι είναι... πισκευή.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Το ξέρετε, πως δεν το ξέρετε. Αλλά δυστυχώς τέτοιος λαός είμαστε. Πάντα θέλουμε να μην πληρώνουμε. Να ξεγελάμε τους άλλους.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Ξαφνικά πάει προς το μηχάνημα ψάχνεται μουρμουρίζει).

Άειντε ρε φιόγκο που θα μου μιλήεις ιμένα για λαό. Σα λίγου σπέφτει ου λαός.

Ου λαός ίμαστι μείς ρε, ισείς δεν είστι.

Τσεκάρει το εισιτήριο που το βρήκε εν τω μεταξύ και πηγαίνει και κάθεται δίπλα στο τσουβάλι. Επικρατεί ησυχία. Ο λογικός διαβάζει την εφημερίδα του και ο χωριάτης κάθεται πειραγμένος δίπλα στο τσουβάλι. Ακούγεται γέλιο και βλέπουμε στην είσοδο τους ερωτευμένους που προσπαθούν αγκαλιασμένοι να περάσουν. Η είσοδος δεν είναι τόσο φαρδιά. Προσπαθούν επίμονα. Στο τέλος

μπαίνουν. Προχωρούν στην τελευταία θέση και κάθονται. Κατεβάζουν ταυτόχρονα ο ένας το γιακά του άλλου. Αυτή φοράει παρντεσού, αυτός μπουφάν. Ύστερα αυτή σηκώνει πάλι το γιακά του.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Έτσι σου πάει περισσότερο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Και σένα. (Σηκώνει το γιακά της.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Εμένα όχι. (Το κατεβάζει.)

Ο ερωτευμένος την αγκαλιάζει αργά από τους ώμους και της ψιθυρίζει. Την στιγμή αυτή εμφανίζεται ο απερίσκεπτος. Είναι γύρω στα 35-40 και κρατάει ένα ψωμί στη μασχάλη και μια τσάντα φθαρμένη δερμάτινη, τεχνίτη. Βάζει το ψωμί στη μασχάλη. Μετά κάθεται στη θέση κοντά στο παράθυρο. Ύστερα εμφανίζεται στην είσοδο μαύρη θήκη βιολοντσέλου. Την μεταφέρει προσεκτικά ένα χέρι. Εμφανίζεται μετά ο ιδιοκτήτης του χεριού που είναι ο βιρτουόζος. Μεσόκοπος με γυαλιά και μαλλιά που πέφτουν πάντα. Παρατηρεί με ύφος το αυτοκίνητο. Αμφιταλαντεύεται που να καθίσει μπροστά ή πίσω. Κρατώντας προσεκτικά το βιολοντσέλο προχωρεί μπροστά και κάθεται και αυτός. Αμέσως κοιτάζει το ρολόι του. Ύστερα κάνει μερικές ασκήσεις ευλυγισίας και ζεστάματος των χεριών ασυναίσθητα γιατί η συνήθεια αυτή για άσκηση του έγινε χρόνια.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Αυτός γιατί δεν χτυπάει εισιτήριο; Του βιουλί δεν ίνι πισκευή;

Ο βιρτουόζος τον κοιτάζει χωρίς να δίνει ιδιαίτερη σημασία. Ο λογικός διαβάζει.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Του τσουβάλ πληρών του βιουλί δεν πληρών;

Κανείς δεν απαντά. Την ίδια στιγμή ανεβαίνει στο λεωφορείο μια γυναίκα γύρω στα 35, είναι ντυμένη κομψά. Φοράει μαντώ και είναι καλοχτενισμένη με ευγενικοί φυσιογνωμία. Κάθεται δίπλα στο παράθυρο. Ύστερ από λίγο ανεβαίνει και ο άντρας. Κάθεται και αφήνει το χερούλι της νάιλον τσάντα γεμάτη ψώνια. Ακουμπάει την πλάτη πίσω και με τρόπο κοιτάει την γυναίκα. Εκείνη κοιτάζει αδιάφορα μπροστά. Κοιτάει και εκείνος προς την ίδια κατεύθυνση.

ΑΝΤΡΑΣ. Μήπως σας ενοχλώ; (Μετακινεί την τσάντα.)

ΓΥΝΑΙΚΑ (Αδιάφορα). Παρακαλώ καθόλου μην ενοχλείσθε.

ΑΝΤΡΑΣ. Μυστήρια βραδιά, περίεργη. Δεν μπορείς να καταλάβεις τελειώνει το φθινόπωρο, αρχίζει ο χειμώνας...

ΓΥΝΑΙΚΑ (Κρύα). Δεν το αντελήφθην. Μήπως είστε της μετεωρολογικής υπηρεσίας;

ΑΝΤΡΑΣ. Δεν είμαι ιδιαίτερα παρατηρητικός, αλλά περίμενα πολύ ώρα στην στάση.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δικό σας πρόβλημα. (Κοιτάζει στο παράθυρο.)

Ανεβαίνει τρέχοντας και λαχανιασμένος ο ανεύθυνος, αζύριστος με ρούχα τσαλακωμένα και σκονισμένα παπούτσια γύρω στα 50. Έχει δίχτυ με δυο ψωμιά ένα κεσέ γιαούρτι, μαρούλια, μαϊντανό και ένα μπουκάλι ούζο.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ουφ παραλίγο να το χάσω. Για ένα λεπτό. Μας έχουν τρελάνει μαυτές τις συγκοινωνίες. Ή τα στέλνουν όλα μαζί ή δεν περνάει κανένα. Για να πάς κάπου αλλάζεις δέκα συγκοινωνίες. Μια σαυτό μια σε κείνο, μια στο λεωφορείο για το Αλντομίροβτσι, μια για το Ομπέλια (Τσεκάρει το εισητήριο.)

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Δεν μι λες αυτό δεν πάει στον Αλντομίροβτσι;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Δεν βλέπεις ότι είναι αστικό; Κέντρο πάει.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Απορημένος). Που να του ιδώ. Δε γράφει πουθενά και κανείς δε μιλάει. Αει στα κομμάτια. Είναι του τρίοτου που καβαλάου απόψι. (Μετακινεί το τσουβάλι.) Θα τσπέσουν τα χέρια να βάλουν καμιά ταμπέλα. Ζώα. (Περνάει δίπλα από το λογικό και του βάζει τα εισιτήρια στην τσέπη.) Ινθύμιον τσπατρίδους. (Κατεβαίνει.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Δεν κοιτάζει το χάλι του ο μπάρμπα. Δεν πουλάει τίποτα στο παζάρι. Είναι να τον λυπάσαι και μιλάει για ταμπέλες. Α ρε λαός. Τι Καπιταλιστική νοοτροπία. Νομίζω. (Χτυπάει τον ώμο του βιρτουόζου. Αυτός γυρίζει, σηκώνεται, τον κοιτάζει περιφρονητικά και ξανακάθεται. Ο ανεύθυνος δεν το βάζει κάτω.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Στο λογικό). Έχω δίκιο κύριε μου;

ΛΟΓΙΚΟΣ (Διαβάζοντας). Κατά κάποιο τρόπο.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τι κατά κάποιο τρόπο. Αυτοί στηρίζουν τον καπιταλισμό. Δεν τους βλέπω στο παζάρι; (Κάθεται κάπου σιωπηλός. Σε λίγο.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Θ' αργήσει να ξεκινήσει;

ΛΟΓΙΚΟΣ (Χωρίς να σταματήσει το διάβασμα). Δε διαβάσατε στα δρομολόγια;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Δεν μούτυχε ποτέ λεωφορείο να ξεκινήσει στην ώρα του. Άς ελπίσουμε νάναι το πρώτο. (Κάθεται αναπαυτικά.)

Για λίγο επικρατεί σιωπή. Ο λογικός διαβάζει, οι ερωτευμένοι αγκαλιάζονται, ψιθυρίζουν. Ο απερίσκεπτος χαζεύει από το παράθυρο. Ο άντρας και η γυναίκα κοιτάζουν επιδεικτικά σε διαφορετικές κατευθύνσεις. Ο βιρτουόζος κοιτάζει απελπισμένα το ρολόι και ο ανεύθυνος χαμογελά.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πώς το παίζεται τόσο μεγάλο βιολί;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Τι είπατε;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Το βιολί σας λέω δεν είναι πολύ βαρύ;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Υφος). Δεν είναι βιολί.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Απορημένος). Δεν είναι βιολί; Τότε τι είναι; Κλαρίνο;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Σας παρακαλώ αφήστε τα αστεία.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Γιατί σας ενοχλώ;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Με εκνευρίζεται. (Αλλάζει κάθισμα.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Νεύρα. Τα νεύρα κύριέ μου. Το άγχος, το στρες. Οι αρρώστιες του πολιτισμού. Σήμερα νευριάζεις, αύριο αγχώνεσαι, μεθαυρίο τα τινάζεις. Κι αν γλιτώσεις πας στο τρελοκομείο. Δεν το λένε βέβαια τώρα έτσι. Το λένε ψυχιατρική κλινική, αλλά όμως είναι τρελοκομείο. Μη ταράξεστε, δεν είναι τόσο φρικτό. Εξ άλλου ζουν και εκεί άνθρωποι.

Ο βιρτουόζος τον σνομπάρει και πάει και κάθεται μακριά του. Ο ανεύθυνος δεν το βάζει κάτω.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Σε θήκες από τέτοια βιολιά μεταφέρουν παιδιά.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Παραμερίζει την εφημερίδα και τον κοιτάζει έκπληκτος).

Τι μεταφέρουν; Ποιος;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Υπάρχουν μερικοί που κάνουν και τέτοιες δουλειές. (Κοιτάζει τον βιρτουόζο) Πουλάνε κρυφά παιδιά σε κράτη που έχουν υπογεννητικότητα. Ακόμη και σε άτοκα ζευγάρια.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Σας παρακαλώ; Τι φρικτά πράγματα είναι αυτά, σταματήστε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Με χειρονομίες). Επειδή δεν μπορούν να το μεταφέρουν με τα χέρια γιατί θα τους ανακαλύψουν που είναι ναρκωμένο, το βάζουν μεσ' το βιολί.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Ε! όχι! Φτάνει σας παρακαλώ. (Χειρονομία.)

Ο βιρτουόζος αδιαφορεί για την συζήτηση και κοιτάζει νευρικά το ρολόι του χτυπώντας νευρικά τα δάχτυλα στο κάθισμα. Ο ανεύθυνος τον κοιτά.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πάντως οι επιχειρήσεις αυτές δεν είναι εύκολες. Είναι πολύ επικίνδυνες. Σου σπάνουν τα νεύρα. Όλα σ' ενοχλούν.

Όλοι γυρίζουν και κοιτάζουν τον βιρτουόζο σαν να είναι συνεννοημένοι). Αυτός σιωπηλός του κοιτάζει υπεροπτικά.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Ακούει προσεκτικά δείχνοντάς το). Άπα! Ακούσατε; Κλάμα δεν ήταν αυτό;

Όλοι ακούνε.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Διπλώνει την εφημερίδα). Βλακείες. (Ακούει.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ακούστε! Εκεί. (Προς το βιολοντσέλο.)

Όλοι αφουγκράζονται, ο αέρας σφυρίζει.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αέρας είναι.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Λέτε νάναι μόνο αέρας;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πότε θα ξεκινήσει αυτό το λεωφορείο;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Σύντροφε, μέσα έχεις βιολί ή παιδί, βαλ' το χέρι στην καρδιά και πες μας. Μη πάθει τίποτα και η κυρία.

Ο βιρτουόζος κρατιέται με το ζόρι, δεν απαντά και κάθεται πάλι μπροστά.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πρέπει οπωσδήποτε να νοιάζουμε τη θήκη. (Χειρονομία.)

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (ορθιος). Σας παρακαλώ. Σας το απαγορεύω. Θα μου το σπάσετε το όργανο. Εσείς δεν έχετε... ούτε τη μισή του αξία.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Απλώνει). Αν έχετε βιολί τι φοβάστε;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μαζέψτε τα βρωμόχερά σας.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Βρώμικη είναι η δουλειά που κάνεις.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Όλο βλακείες λέτε. Τι ήθελα και μπήκα σε αστικό. Άλλα που να βρεις ταξί σαυτή τη γειτονιά. Περίμενα μισή ώρα για να περάσει κάποιος. Και μια θα περίμενα. Άλλα βιάζομαι, έχω εγγραφή. Πάντως σε μια ώρα αυτός μπορεί να σε τρελάνει. (Κάθεται δίπλα στο λογικό.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σταματήστε και εσείς να ησυχάσουν λίγο τα πνεύματα. Κατά την γνώμη μου ένας έλεγχος στη θήκη δεν θα έβλαπτε.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μα τι λέτε αστειεύεστε;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Καθόλου. Με τον έλεγχο αποκαθιστάται η εμπιστοσύνη λέει ο Γκορμπατσώφ.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Σωστά (Παύση.) Βγάλτε το παντελόني σας.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τι είπατε;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Είπα να βγάλετε το παντελόني σας.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Προσέξτε τις εκφράσεις σας,.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Είπατε κάτι για εμπιστοσύνη. Θέλω να δω αν είστε άνδρας ή γυναίκα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μα πώς μιλάτε έτσι;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Δεν έχω καμία εμπιστοσύνη στις γυναίκες. Ποιος με διαβεβαιώνει ότι δεν είστε μισ γυναίκα ντυμένη αντρικά.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μιλάτε πολύ άσχημα για καλλιτέχνης.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Γιατί δυσανασχετείτε; Αφού λέτε ότι με τον έλεγχο αποκαθίσταται η εμπιστοσύνη. Το θεωρείτε σωστό να θέλετε να δείτε τι κρύβω μέσα στη θήκη; Θέλω και γω να δω τι κρύβετε μέσα στο παντελόني σας, έχουμε ίσα δικαιώματα, το λέει και το σύνταγμα.

Ο λογικός δεν ξέρει τι να πει. Ο ανεύθυνος χάνει τη μάχη και πάει και κάθεται. Σιωπή. Σε λίγο ακούγεται ο οδηγός που ανεβαίνει στην καμπίνα του και χτυπά δυνατά την πόρτα. Οι πόρτες κλείνουν με θόρυβο. Βάζει μπροστά και το

λεωφορείο ξεκινάει. Μια κουρτίνα που μας κρύβει την καμπίνα ανάλογα με την κίνηση του λεωφορείου.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δεν βρήκες να καθίσεις κάπου αλλού;

ΑΝΤΡΑΣ. Εδώ είναι πιο καθαρά. (Μιλούν ψιθυριστά.)

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πάντως δεν έπρεπε να κάτσεις δίπλα μου.

ΑΝΤΡΑΣ. Εκείνον εκεί σαν να τον έχω δει κάπου.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δεν πιστεύω να είναι από το Ινστιτούτο. Καήκαμε.

ΑΝΤΡΑΣ. Να πάω να κάτσω κάπου αλλού;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Όχι, όχι. Έτσι θάναι χειρότερα. Θα το καταλάβει. Δεν πιστεύω να νέβει κανένας συνάδελφος στην άλλη στάση.

ΑΝΤΡΑΣ. Μα τί λες τώρα. Εδώ περιμέναμε μισή ώρα μέσα στα καλαμπόκια για να φύγουν όλοι.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Δυνατά). Βαρέθηκα τη ζωή μου. (Όλοι βλέπουν.)

ΑΝΤΡΑΣ (Ψιθυριστά). Εντάξει, μη φωνάζεις. Δεν έβρισκα θέση και κάθισα σαυτήν.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πώς δεν έβρισκες, το λεωφορείο είναι άδειο.

ΑΝΤΡΑΣ (Ψιθυριστά). Εντάξει. Τι θέλεις να κάνω, τη διαθήκη μου και να του γράψω από ένα διαμέρισμα;

ΓΥΝΑΙΚΑ (Δυνατότερα). Θέλω να μη φωνάζεις.

ΑΝΤΡΑΣ. Να τους τα κάνω δωρεά. (Σιωπή.) Δεν έχω πύργους.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Καλά δεν μπορείς να μιλάς πιο σιγά;

ΑΝΤΡΑΣ. Πώς πιο σιγά. Εδώ μιλάω τόσο σιγά που δεν με ακούω. Θα καταστρέψω το λαρύγγι μου, θα πάθω φαρυγγίτιδα. Άσε καμιά ώρα μπορεί να μείνω και στον τόπο.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Θεέ μου, ζω σ' έναν εφιάλτη.

ΑΝΤΡΑΣ. Εσύ μούχεις κάνει τη ζωή μου εφιάλτη. (Σιωπή.) Δεν έχεις κανένα δικαίωμα να μου δημιουργείς σκηνές. Είμαστε χωρισμένοι το κατάλαβες; (Η

γυναίκα απότομα κλαίει. Βγάζει το μαντίλι του φουσάει τη μύτη της. Ο άντρας την χαϊδεύει κρυφά στο μάγουλο.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Κλαίει - μαντίλι). Δεν αντέχω άλλο. Δεν μπορώ.

ΑΝΤΡΑΣ (Ψιθυριστά). Σε καταλαβαίνω. Τι νάκανα όμως δεν υπήρχε άλλη λύση. Πού θα ζήσουν τα παιδιά μας.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δεν αντέχω άλλο. Στο Ινστιτούτο όλοι με ρωτάνε... με υποπτεύονται. Δεν μπορώ άλλο.

ΑΝΤΡΑΣ (Ψιθυριστά). Εντάξει θα ξαναπαντρευτώ και θα δώσουμε ένα διαμέρισμα να βουλευτούν και τα παιδάκια μας.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Με ύφος δίνει το μαντίλι). Μερσί. (Σιωπή.) Τουλάχιστον να δουλεύαμε σε διαφορετικές δουλειές να μην έβλεπα τι κάνεις.

ΑΝΤΡΑΣ. Βρίσκεται αλλού τέτοια δουλειά; Και με τέτοιες συνθήκες; Μη λες βλακείες. Τέτοιο Ινστιτούτο δεν υπάρχει πουθενά. Και πάψε να διαδίδεις αυτές τις ανοησίες για μένα. Ακούω να διαδίδει ότι έδερνα τα παιδιά με το λάστιχο του πλυντηρίου για να μη μείνουν ίχνη.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μα τι νάκανα. Ξέρεις τι κουτσομπόλες είναι όλες τους. Πότε χωρίσατε, γιατί χωρίσατε, ποιος έφταιγε. Εσείς που ήσασταν τόσο ταιριαστό ζευγάρι, τόσο όμορφο.

ΑΝΤΡΑΣ. Τι να σου πω. (Παύση.) Ξέπεσα και στα μάτια των παιδιών στην σχολή μπαλέτου. Άρχισαν όλοι να με κοιτάν σαν περίεργο όν, κι όλο μου κάνουν πονηρές ερωτήσεις.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πές τους κάτι πιο... Κάτι που να τους σοκάρει. Να πάψουν να ρωτάνε.

ΑΝΤΡΑΣ (Ψιθυριστά). Αστειεύεσαι θα με απολύσουν. Σήμερα ο διευθυντής με κάλεσε στο γραφείο του.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Ψιθυριστά με ενδιαφέρον). Γιατί;

ΑΝΤΡΑΣ (Κοροϊδευτικά). Για να πιούμε καφέ... (Άγρια ψιθυριστά.) Για να μου κάνει παραληρήσεις... Δεν πρέπει λέει να πίνω. Με ρώτησε αν είμαι σαδιστής... Για τα παιδιά του μπαλέτου.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Θεέ μου... Γιατί;

ΑΝΤΡΑΣ. Πολλά ρωτάς. Θέλει να με διαπαιδαγωγήσει. Όλοι οι άνθρωποι λέει έχουν αδυναμίες αλλά οι δικές μου ξεπερνούν κάθε όριο. Είμαι κάτι τελείως εξαιρετικό... Σαν αντίκα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Και δεν πρέπει να πίνεις συνέχεια. Θα πάθεις κύρωση του ήπατος.

ΑΝΤΡΑΣ. Έμφραγμα θα πάθω. Δεν καταλαβαίνεις το παίζω και αλκοολικός. Δεν γίνεται να μυρίζω άρωμα. Πρέπει να βρωμάω αλκοόλ.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Καλά, αλλά γιατί χτύπησες τον Ιβανόφ;

ΑΝΤΡΑΣ. Έχεις δει κανέναν μεθυσμένο να μην τσακώνεται να μην βρίζει, να μην τα κάνει λίμπα; Θα καταλάβαιναν αμέσως τον κόλπο.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Συνεννοηθήκαμε να λες ότι είμαι του δρόμου. Αυτό το καταλαβαίνω. Αλλά να λές ότι δηλητηρίασα τον μπαμπά. Ακατανόητο.

ΑΝΤΡΑΣ. Και τι να πω; Άσε που δεν τους έκανε και καμία εντύπωση.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δεν με νοιάζει. Σ' απαγορεύω να λες τέτοια πράγματα.

ΑΝΤΡΑΣ. Μη φωνάζεις.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Άκου να λέει ότι είμαι πατροκτόνος.

ΑΝΤΡΑΣ (Πολύ σιγά). Και τι θέλεις. Να πάρουν χαμπάρι ότι χωρίσαμε για να πάρουμε πιο καλό διαμέρισμα; (Η γυναίκα δεν απαντά.) Σε ρωτάω, μπορείς να μου πεις; Πάταγος. Θύελλα. Ξεσηκώνονται όλοι. (Σφυράει.) Φούου. Πάει η δουλειά πάει και το διαμέρισμα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Όλα έχουν κάποιο όριο.

ΑΝΤΡΑΣ. Γιαυτό μη γκρινιάζεις. Ότι και να πει ένας αλκοολικός κανείς δεν δίνει σημασία. και πάψε να κάνεις κόρτε μπροστά στα μάτια μου.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Και γω δεν πρέπει να παίζω τον ρόλο μου; (Τραγωδικά.) Είμαι και του δρόμου.

ΑΝΤΡΑΣ. Καλά... Αλλά μην το φχαριστιέσαι κιόλας.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Ε και πώς να το κάνω με αηδία; Θα το καταλάβουν αμέσως.

ΑΝΤΡΑΣ. Βρε μπας και είσαι σταλήθεια;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Τι είπες;

ΑΝΤΡΑΣ (Δειλά). Να, λέω μήπως έκρυβες μέχρι τώρα το αληθινό σου πρόσωπο.

Η γυναίκα τον κοιτάζει ακίνητη και απότομα του αρπάζει το μαντίλι από το τσεπάκι και μυξόκλαιει. Ο άντρας κοιτάει μπροστά του. Το λεωφορείο γίνεται ησυχία. Μεγάλη σιωπή.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ (Στο βιρτουόζο). Συγγνώμη. Για κοιτάζτε. Από άλλους δρόμους δεν πηγαίνει;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Τι θα πει από άλλους. Πως βγάζετε αυτό το συμπέρασμα;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Να σας πω. Κάθε μέρα και μάλιστα δυο φορές την ημέρα κάνω αυτό το δρομολόγιο και χτες και προχτές και όλες τις εργάσιμες μέρες εγώ κάνω αυτό το δρομολόγιο. Δεν πιστεύω να άλλαξαν τους δρόμους. Θάταν δύσκολο από το πρωί μέχρι το απόγευμα. Συμπέρασμα. Δεν κάνουμε το ίδιο δρομολόγιο.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Εγώ μένω προσωρινά σ' αυτή την συγκοινωνία δεν την ξέρω τόσο καλά.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ (Παρατηρεί από το παράθυρο). Ορίστε κοιτάζτε. Να ένα εργοστάσιο. Να και ένας μύλος. Αδύνατον. Στο δρομολόγιο που κάνω εγώ εδώ και δέκα χρόνια δεν υπάρχει μύλος.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Τι να σας πω. Δεν ξέρω, σκοτίστηκα. (Σηκώνει αδιάφορα τους ώμους του.)

Αρκετή ώρα ο απερίσκεπτος βλέπει με ενδιαφέρον από το παράθυρο. Ύστερα γυρίζει στους υπόλοιπους επιβάτες.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ (Επίσημα). Πολίτες. (Πιο δυνατά.) Σύντροφοι. (Παύση.) Θα ήθελα να σας κάνω μια ερώτηση. QUO VADIS;

ΛΟΓΙΚΟΣ (Διπλώνει την εφημερίδα). Τι εννοείτε;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Σας ρωτάω που πάμε;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ωχ, ώχ, ώχ κι άλλος χωριάτης.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν γνωρίζετε που πάει το λεωφορείο;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Πως. Γνωρίζω. (Παύση.) Γιαυτό ρωτάω.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Κύριε χωριάτη αν θέλετε να πάτε στο Αλντομίροβτσι πήρατε λάθος λεωφορείο.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Δεν θέλω να πάω στο Αλντομίροβτσι. Στο κέντρο θέλω να πάω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τότε γιατί ρωτάτε QUO VADIS; Στο κέντρο VADIS;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Το λεωφορείο έτριψε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Όλα τα λεωφορεία στρίβουν στις στροφές, άμα δεν στρίβουν μπαίνουν πρώτη σελίδα στις εφημερίδες. (Παντομίμα σύγκρουσης.)

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Μα δεν εννοώ αυτό. Στρίβει, εντάξει, αλλά από άλλους δρόμους.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Κοιτάζει έξω). Ιδέα σας είναι. Έξω έχει σκοτάδι.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Σύμφωνα αλλά μπορεί κανείς να διακρίνει τους δρόμους.

Όλοι βλέπουν έξω, εκτός από το βιρτουόζο και τους ερωτευμένους που είναι αγκαλιασμένοι.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Μπορώ να σας κάνω μια ερώτηση;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πολλές ερωτήσεις κάνετε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Κοροϊδευτικά). Αφήστε τον άνθρωπο να μαθαίνει.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Πέρασαν 13 λεπτά περίπου από την ώρα που ξεκινήσαμε.

Το δρομολόγιο που κάνω κάθε μέρα κρατάει περίπου 10 λεπτά μαζί με τις στάσεις. Άρα έπρεπε να είχα κατέβει πριν από δυο χιλιόμετρα.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Κοροϊδευτικά). Μα ποιος είσαι ο Αϊνστάϊν;

Ο απερίσκεπτος τον κοιτάζει άγρια. Το λεωφορείο κόβει ταχύτητα και σταματάει. Εντάξει μη θυμώνεις. Ορίστε σταμάτησε. Οι πόρτες ανοίγουν. Μπαίνει πάλι ο χωριάτης κρατώντας το τσουβάλι. Κλείνουν οι πόρτες, το λεωφορείο ξεκινάει.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Σπέρα. Αυτό του λιουφουρίου πάει στοτ Αλντουμίρουφτσι;
ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Βρέ καλώς τον κουμπάρο. (Σαν να του λέει να.) Αυτό; Πάει ακριβώς (μιμείται) απ' τναλη τμιριά.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Κοιτώντας το Ανεύθυνο). Σαν κάπ να σι ξέρου ισένα. Αμάν του ίδιου πήρα. (Σκέψη, μούντζα.) Να κιφάλα. (Στον εαυτό του.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ανέβα - κατέβα - ανέβα, ούτε ασανσέρ να ήσουνα. Και μάλιστα (δείχνει το τσουβάλι) εμπορευμάτων. (Ο χωριάτης τον κοιτάζει άγρια.) Κουράστηκες λέω. Κάθισε.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Στον απερίσκεπτο). Είχατε δίκιο, εδώ ήταν η στάση σας. Θάλλαξαν το δρομολόγιο.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Δεν ξανανιβαίνου σι λιουφοτρείου. Πα πα πα. Μι του γαΙδούρ. Πριν από λίγου ανέφκα στου λιουφουρείου. Κι τούτου ήταν αστικό, δεν ήταν πιαστικό. Κατέφκα, μπερδεύκα. Μία στουν έναν δρόμου μια στουν άλλου, ξαναμπερδεύκα, ξαναμπήκα στου ίδιου λιουφουρείου. Μέγας είσαι κύριε και θαυμαστά τα έργα σ.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Καλά δεν περιμένατε στη στάση;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Πιά στάση; Κουράστηκα τόσο, μπερδεύκα τόσο. Δεν ήξιρα που ήμαν. Μήπους τώρα ξέρω που ίμι. Όταν είδα ταστ' κό άρχισα να κνάω τα χέριαμ κιου σουφέρ σταμάτσε. (Στο λογικό.) Πού ίμι;

Ο λογικός χαμογελάει.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Σας το είπα. Δεν κάνουμε το ίδιο δρομολόγιο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τότε τι γίνεται; Πρέπει να κατέβω.

Παύση, κανένας δεν του δίνει σημασία.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Να, πάλι στρίβει. Ποτέ πριν δεν έκανε τόσες στροφές.
ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Κατιβένου. Δεν πάμι πουθινά. Θ' απάω μι τα πόδια. (Πηγαίνει στην καμπίνα στον οδηγό.) Πατριώτ κάνι λίγου στάση να κατέβου, μη συχουρείς, έκαν αλάθους.

Το αυτοκίνητο κόβει ταχύτητα. Σταματάει. Ανοίγουν οι πόρτες κατεβαίνει ο χωριάτης. Ξεχνάει του τσουβάλι, ανεβαίνει αστραπιαία το παίρνει και κατεβαίνει. Κλείνουν οι πόρτες αμέσως με θόρυβο. Το λεωφορείο ξεκινάει.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Τι περιμένουμε; Πρέπει να ρωτήσουμε τον οδηγό.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πιο σιγά. Τι φωνάζετε. Να ρωτήσουμε, να ρωτήσουμε. Πηγαίνετε να ρωτήσετε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Μπορεί να κόβει δρόμο για συντομία.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Τι συντομία; Δεν βλέπετε ότι κάνουμε οκτάρια;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Παρακαλώ, παρακαλώ. Έχετε εμπιστοσύνη στον οδηγό.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Εμπιστοσύνη έχω στον οδηγό, αλλά έχω και σπίτι και πρέπει να φτάσω εγκαίρως. Πρέπει να επιστρέψω - με το συμπάθιο - ένα κολλητήρι. (Τον κοιτάνε με απορία.) Εργαλείο που κολλάει πώς να το πω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Γιαυτό σας κόλλησε η ιδέα ότι θαργήσετε;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ (Δείχνει το ρολόι του). Το ρολόι όμως δεν κόλλησε, δείχνει οχτώμιση. Κάθε φορά το διορθώνω με το ηλεκτρικό που είναι στο σταυροδρόμι στην στάση Κόκορας. Αλλά τέτοια στάση δεν περάσαμε. Όπως καταλαβαίνετε πάμε χωρίς να ξέρουμε που πάμε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Προσωπικώς εγώ νομίζω, πιστεύω μάλλον ότι θα φτάσουμε εγκαίρως. Δε χωράει άλλη συζήτηση. Μόνο σας παρακαλώ μην ανακατεύετε

τους άλλους επιβάτες, μην σπέρνετε δαιμόνια. Κρίνω πως είστε σχετικά πολύ νέος.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Τι θα πει σχετικά πολύ νέος; Δεν ζητάω σύνταξη (Παύση.) Ζητάω το λεωφορείο το λεωφορείο που πηγαίνει στο μέρος που θέλω να πάω να με πάει. Χρειάζονται γιαυτό χρόνια υπηρεσίας;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πολλά ρωτάς.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Ίσως. Αλλά ποιος το ανακάλυψε αυτό το δρομολόγιο. Είμαι πτώμα από την κούραση, όλη μέρα δουλεύω και θέλω να πάω πιο γρήγορα σπίτι μου. Έχω να δώσω πίσω και το εργαλείο. (Το δείχνει.) Αν δεν προλάβω να το δώσω πριν από τις 9 ο συνάδελφος θα ταξιδεύει για το Χάσκοβο χωρίς το εργαλείο του.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Νομίζω ότι κανένας δεν θέλει να κοιμηθεί στο αυτοκίνητο. Αλλά το θεωρείτε σωστό να προσβάλλουμε τον οδηγό χωρίς λόγο;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Πως χωρίς λόγο; Υπάρχει λόγος κι ύστερα προσβολή είναι μια ερώτηση;

ΛΟΓΙΚΟΣ (Υπηρεσιακά). Απαγορεύεται να μιλάμε στον οδηγό.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ (Υπηρεσιακά). Απαγορεύεται όμως και ο οδηγός να αλλάζει το δρομολόγιο. Αυτός όμως το άλλαξε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πως είστε σίγουρος ότι το άλλαξε; Μπορεί να είναι καινούργιο δρομολόγιο.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Πως μπορεί. Το πρωί ήμασταν με το παλιό.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Το πρωί μπορεί να ήμασταν με το παλιό και το μεσημέρι να το άλλαξαν και να είμαστε με το καινούργιο δρομολόγιο. Δεν θα τους πεις εσύ πότε ναλλάζουν δρομολόγια. Δεν είναι δική σου δουλειά.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Άλλαξαν τα δρομολόγια σε μισή μέρα, καλό κι αυτό. Εδώ για ναλλάζουν ταινία στο σινεμά κάνουν δυο μήνες.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σου επαναλαμβάνω, αυτά δεν είναι δική σου δουλειά. Να κοιτάξεις τη δική σου.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ (Φοβερά αγανακτισμένος). Την κοιτάζω γιατί θέλω να κοιτάξουν κι αυτοί την δικιά τους.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κρίμα, είστε τόσο νέος. Και από τώρα είστε γεμάτος αμφιβολίες. Εμείς στην ηλικία σας ήμασταν γεμάτοι πίστη.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Δεν είμαι γεμάτος αμφιβολίες. Ίσα - ίσα είμαι γεμάτος πίστη... ότι αυτή η λεωφόρος δεν είναι αυτή που περνάνε τα αστικά λεωφορεία.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μην πιάνεστε από τις λεωφόρους. Ο πιο σύντομος δρόμος για να φτάσεις στο σκοπό σου δεν είναι πάντοτε η ευθεία.

ΑΝΤΡΑΣ. Γιατί να μην ρωτήσει; τόσο τρομερό είναι;

ΓΥΝΑΙΚΑ (Τον τραβά). Σώπα. Καλύτερα που δεν περνάμε από το ίδιο δρόμο. Μπορεί κάποιος να μας έβλεπε.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Είμαι πτώμα από την κούραση κι από το κούνημα. Για να ξέρω πάντως πόσο θα κουνιέμαι ακόμα, πάω να ρωτήσω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σας επαναλαμβάνω για τελευταία φορά. Μην ενοχλείτε τον οδηγό. Δεν είναι σωστό.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Αμάν ρε φίλε και σύ, δεν καταλαβαίνεις; Μπορεί να σταματήσει και να μας κατεβάσει όλους. Τι κάνουμε μετά; Ύστερα μπορεί να σου κοπανήσει καμιά με την μανιβέλα στο κεφάλι. Κάτσε ήσυχα.

Ο απερίσκεπτος αποφασιστικά πηγαίνει στη καμπίνα και κρύβεται πίσω από το παραβάν. Σιωπή στο αυτοκίνητο. Ακούγεται μόνο η μηχανή. Μετά από λίγο το παραβάν κουνιέται και το σώμα του απερίσκεπτου σωριάζεται μπροστά στο παραβάν. Όλη ανασηκώνονται.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Τσιρίδα). Τον σκότωσε!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σας είπα μην ενοχλείτε τον οδηγό.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Με την μανιβέλα! Σίγουρα του μίλησε με υψηλό τόνο.

ΑΝΤΡΑΣ. Αλλά πως μπορεί έτσι να χτυπούν με μανιβέλα;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τι πως; Η καμπίνα του οδηγού δεν είναι αποθήκη με εργαλεία.

Ο άνθρωπος χτυπάει μ' ότι κρατάει στο χέρι του.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Αναστενάζει). Τι συνοικία. Τι άνθρωποι.

Ο ανεύθυνος, η γυναίκα και ο άντρας σηκώνουν το απερίσκεπτο και τον μεταφέρουν στη θέση του. Τον αποθέτουν εκεί να πλαγιάσει και ψάχνουν επάνω του μη ξέροντας τι να κάνουν.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Υπάρχει κανείς γιατρός;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Έχω ούζο. Ας δούμε πρώτα αν είναι ζωντανός για να μη πάει χαμένο το ούζο. (Χαζογελάει.)

ΛΟΓΙΚΟΣ (Που έχει μείνει στη θέση του). Κοιτάζτε το σφυγμό του.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πιο καλά με ένα καθρεφτάκι. Να δούμε αν αναπνέει.

Ολοι κοιτάζουν την γυναίκα που αρχίζει πυρετωδώς να αδειάζει τη τσάντα της.

Τα ρίχνει όλα κάτω. Σκύβει τα μαζεύει, δε βρίσκει.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Αναπνέει. Ευτυχώς.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Το χτύπημα είχε παιδαγωγικό σκοπό.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Συνήλθε; (Προσφέρει καθρεφτάκι.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ε, μωρέ θα συνέλθει, αλλά θα αργήσει. Τον προειδοποιήσαμε αλλά δεν άκουσε.

ΑΝΤΡΑΣ. Δώστε του λίγο ούζο.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πάρε. (Το δίνει στον άντρα που ρίχνει στο στόμα του απερίσκεπτου.) Σιγά. Μην του δίνεις τόσο. Εγώ τι θα πιω;

ΑΝΤΡΑΣ. Είναι άσχημα χτυπημένος, δεν μπορεί να μιλήσει.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Όταν του λέγαμε να κάνει το κοροϊδο δεν άκουγε. Τώρα που κοπάνησε δεν μιλάει, άμα τα κοπανήσει με τόσο πολύ ούζο που του δίνεις, τότε δεν θα βγάζει άχνα. Μου φαίνεται θα επισκεφθώ τον οδηγό να με κοπανήσει και

μένα για να μου δώσετε να πιω το ούζο μου. (Παίρνει το μπουκάλι και κατεβάζει το ούζο σαν νερό.)

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μπορείτε να μου δώσετε το καθρεφτάκι;

Το τρίβει πολύ ώρα και στο τέλος μηχανικά κοιτάζεται. Τρομάζει, ανοίγει το στόμα του, κοιτάζει.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Καθησυχαστικά). Θα συνέλθει. Πρέπει να μείνει λίγο ξαπλωμένος όπως τα σκυλιά, όταν είναι χτυπημένα.

Τον αφήνουν και πηγαίνουν στις θέσεις τους ταξιδεύουν αρκετή ώρα χωρίς μιλά. Πού και πού ακούγονται γέλια από πίσω. Είναι οι ερωτευμένοι που είναι απασχολημένοι μεταξύ τους. Οι επιβάτες κοιτούν απ' τα παράθυρα δήθεν αδιάφορα αλλά όλοι κρυφοπαρακολουθούν.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Περίεργο δρομολόγιο.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Κάνουμε ελιγμούς σαν τις αλεπούδες.

ΑΝΤΡΑΣ. Ναι, αρκετές στροφές.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δεν είναι κι άσχημα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αυτό δεν είναι τίποτα. Στην πίστα της MONZA έχει εβδομήντα οκτώ στροφές.

ΑΝΤΡΑΣ. Ναι, αλλά εκεί άμα τις ξεπεράσεις όλες παίρνεις (κερδίζεις) τουλάχιστον 50.000 χιλ. δολάρια.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ξεχνάτε όμως ότι εκεί υπάρχει εκμετάλλευση ανθρώπου από άνθρωπο;

ΑΝΤΡΑΣ. Δεν το ξεχνώ καθόλου. Ίσα - ίσα το συνδέω ντε - φάκτο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Όχι, το λέω επειδή πολλοί το ξεχνούν,

ΓΥΝΑΙΚΑ. Αυτός δεν είναι απ' αυτούς που το ξεχνούν. Αυτός πήρε θέση όταν έπρεπε. Σφύριζε εναντίων του Βασιλιά Φερδινάνδου μπροστά στο Εθνικό Θέατρο. Αυτός είναι φανατικός αντιβασιλικός.

ΑΝΤΡΑΣ. Σε παρακαλώ.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Αυτός είναι στέλεχος.

ΑΝΤΡΑΣ. Δεν είμαι. Άσε που τότε ήμουν τριών χρονών.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Ναι, αλλά ήσουν στον εθνικό κήπο.

ΑΝΤΡΑΣ. Ήμουν. Στο καροτσάκι. Με την μάνα μου.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Σφύριζες με σφυρίχτρα όμως. Δεν σφύριζες;

ΑΝΤΡΑΣ. Σφύριζα και πριν έρθει ο Βασιλιάς, η σφυρίχτρα ήταν καινούργια.

Μόλις μου την είχε αγοράσει.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Θυμάται με νοσταλγία). Συγκλονιστικά γεγονότα. Μπορούσε και να μην σφυρίζεις, μπορούσες να κοιμάσαι όπως εκατοντάδες άλλοι. Όμως εσύ σφύριζες, δεν κοιμόσουν, σφύριζες. Γεμάτο αγανάκτηση σφύριζες.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Καλά εσείς που το ξέρετε;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Εμείς... εμείς... ήμασταν στο ίδιο σχολείο. Όλο το σχολείο το ξέρει.

Επικρατεί γενιά σιωπή.

ΑΝΤΡΑΣ (Σιωπηλά). Τώρα βάλουμε το λύκο στο μαντρί.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Σιωπηλά). Εσύ φταις, δεν πρέπει να το αρνείσαι.

ΑΝΤΡΑΣ. Δεν το αρνούμαι. Είναι τόσο αστείο.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Σιωπηλά). Δεν είναι καθόλου αστείο. Μερικοί δεν έχουν καμιά δράση. Ενώ... εσύ είσαι προοδευτικός.

ΑΝΤΡΑΣ (Στενάζει). Προοδευτικός... αλλά είμαι και χωρισμένος.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Τι σημασία έχει. Και μέσα στους χωρισμένους υπάρχουν προοδευτικοί. (Παύση.)

Ακούγεται μόνο η μηχανή του αυτοκινήτου που ταξιδεύει.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Να μπορούσαμε τουλάχιστον να κάνουμε κάτι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σαν τι δηλαδή;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ξέρω και γώ. Να... Η ώρα περνάει. Περνάει και... θα μαραθούν τα μαρούλια και... άντε ύστερα να κάνεις σαλάτα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πάντως έχουμε βολιδοσκοπήσει το έδαφος.

Κουνάει του απερίσκεπτου το κεφάλι. Τίποτα.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Κόβει νευρικά βόλτες). Αρχίζει να γίνεται ανησυχητικό.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ποιο;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Αυτό. (Δείχνει αόριστα γύρω.) Ο άνθρωπος είναι τέζα. Εγώ ζαλίστηκα από τις στροφές, έξω είναι σκοτάδι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σούρουπο. Αυτή την ώρα στο άλλο ημισφαίριο έχει φως. Τι να κάνουμε.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Ήθελα να πω... στους δρόμους που κινούμαστε...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αυτό το βλέπουμε όλοι. Εσείς τι προτείνετε;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Περήφανα). Ποτέ στη ζωή μου δεν έκανα προτάσεις. (Κουνάει αρνητικά το κεφάλι). (Σιωπή.)

Ο απερίσκεπτος σαλεύει, όλοι γυρνάνε προς αυτόν. Ανασηκώνεται λίγο. Γυρίζει από την άλλη μεριά και ξαναξαπλώνει.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πηγαίνω... Ό, τι θέλει ας γίνει!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Από μακριά... Μην πλησιάζετε πολύ!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ξέρω, ξέρω... Απόσταση μιας μανιβέλας. Πιο μακριά δεν θα κουνηθώ.

ΑΝΤΡΑΣ. Κάνει πολύ θόρυβο η μηχανή.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τέλος πάντων. Μια μανιβέλα, δυο... Ετοιμάστε το ρακί. (Το δίνει στον άντρα.)

Πηγαίνει στην καμπίνα. Όλοι ανασηκώνονται και περιμένουν με προσοχή και ανησυχία το τι θα γίνει. Ο άντρας ανοίγει το μπουκάλι. Περνούν μερικές στιγμές. Ο ανεύθυνος δεν εμφανίζεται.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μήπως... απ' το λαιμό; (Δείχνει.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν νομίζω, ήταν γερός άντρας. Εξ' άλλου είχε και πείρα. (Δείχνει τον απερίσκεπτο.)

ΓΥΝΑΙΚΑ. Καλά. Αλλά γιατί δεν έρχεται;

Την επόμενη στιγμή εμφανίζεται γελαστός και υπερηφάνως.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πάμε για ψωμί. (Όλοι κοιτάζονται γεμάτοι απορία - χαζά - Ο άντρας μηχανικά πίνει.)

ΑΝΤΡΑΣ (Πνιγμένος). Τι για ψωμί!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Γυρεύει ανοιχτό φούρνο. Θέλει ν' αγοράσει τρία ψωμιά. Ο άνθρωπος είχε δίκιο. (Γνέφει στον απερίσκεπτο.) Δεν κάνουμε το σωστό δρομολόγιο. Εκεί δεν έχει αρτοποιία.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Εμάς όμως μας περιμένουν παιδιά στο σπίτι. Δεν μπορεί αυτός ο κύριος να πηγαίνει για ψώνια με το λεωφορείο.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Το είπα.

ΑΝΤΡΑΣ. Και τι είπε;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Εγώ δεν είναι άνθρωπος; δεν έχω παιδιά; Μόνον τα δικά σας χρειάζονται ψωμί! Τα δικά μου ας μη φάνε!

ΑΝΤΡΑΣ. Και γιατί δεν αγοράζε; Δηλαδή άμα οδηγούσε κανένα τρένο και ξεκινούσε ν' αγοράσει ψωμί φαντασθείτε τι θα γινόταν; Που να βγάλεις άκρη!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πότε ν' αγοράσει; Όλη τη μέρα ήταν στο τιμόνι. Άμα λέει δεν πάει σπίτι του ψωμί η γυναίκα του θα του κλείσει την πόρτα. Αυτόν περιμένουν να τους πάει ψωμί, γιατί και η γυναίκα του δουλεύει στις συγκοινωνίες.

Πηγαίνουν και οι δυο στη δουλειά ξημερώματα και γυρίζουν βράδυ. Αν δεν αγοράσουν ψωμί το βράδυ μετά δεν έχει ψωμί στο σπίτι όλη την ημέρα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Είναι πολύ λογικό.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Τι συνοικία Θεέ μου.

ΑΝΤΡΑΣ. Και μέχρι πότε θα γυρεύουμε ψωμί;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Μούπε ότι υπάρχει ένα αρτοποιείο κάπου εδώ κοντά. Θα φτάσουμε σε τρία λεπτά.

Επικρατεί σιωπή. Το λεωφορείο ταξιδεύει λίγο ακόμα και μετά σταματά ακούγεται η πόρτα του οδηγού. Όσοι είναι από την μεριά του κολλάν τα μούτρα στα τζάμια.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πηγαίνει στο φούρνο.

ΑΝΤΡΑΣ. Η φουρνάρισσα στο ταμείο μετράει τα λεφτά.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Γιατί δεν μπαίνει;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δε μπορεί είναι κλειστό.

ΑΝΤΡΑΣ. Αίσχος, κλείνουν με τις κότρες.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Όταν μπορεί κανείς να πάει να πάρει είναι κλειστά.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Χτυπάει το τζάμι. Άραγε θα του ανοίξει;

ΛΟΓΙΚΟΣ (Οργισμένος). Αυτός παρακαλάει να του ανοίξει και αυτή μετράει τα λεφτά. Τι κράτος!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Μπα δε θα του ανοίξει!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Γυρνάει πίσω!

ΑΝΤΡΑΣ. Αυτές δεν δίνουν στον άγιο θυμάμαι, εδώ δε δώσαν ψωμί στον Μποτεφ όταν πήγαινε για το Βόλα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μη γενικεύεται.

ΑΝΤΡΑΣ. Δεν γενικεύω, μιλάω για γεγονότα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Γιατί ορισμένοι γενικεύουν.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Αυτός δεν είναι απ' αυτούς. Αυτός είναι...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ξέρω. Αυτός είναι στέλεχος... Φερδινάνδος σφυρίχτρας.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μπροστά στο Λαϊκό Εθνικό Θέατρο.

Ο οδηγός ανεβαίνει. Ακούγεται η πόρτα της καμπίνας του που κλείνει δυνατά. Ξεκινάει. Έξαφνα απότομο φρενάρισμα. Ανοίγουν απότομα οι πόρτες μπαίνει ο χωριάτης με το τσουβάλι. Οι πόρτες κλείνουν. Το λεωφορείο ξεκινάει.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Σπέρα. Αυτό είναι του λιουφωρείο για Αλντομίροφτσι;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Όπως καταλαβαίνετε αυτός ακόμη πηγαίνει για το Αλντομίροφτσι και δεν έφτασε.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Και πώς να φτάσου; Αφού δεν βρίσκου λιουφουρείου. Μι τα πόδια δε γίνιτι.

ΑΝΤΡΑΣ (Νευρικά). Και πώς καταλήξατε εδώ;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Πώς; Όταν δώ λιουφουρίου σκόνου του χέρ κι άμα σταματήσει μπαίνου κι ρουτάου. Όλ νύχτα αυτό κάνου. Μια στου 'να μια στου άλλου. Ανέφκα και σι τούτου.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Μιμείται). Ανέφκες κι σι τούτου μια... δυό... τρεις φουρές. Μην ανησυχείς.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Γυρίζει το βλέμμα στο βιολί). Αμάν του βιουλί. Του ξαναείδα σήμηρα. Ξαναέφκα και σι τούτου. Ε ρέ μανούλα μ' η γής του κατάπι απόψι του

Αλντουμίρουφτσι. Τι κάνουμε τώρα (Διστάζει.) Ιδώ θα μείνου όπως πάει τούτου μπουρεί κι απ' του χωριό μ' .

Αφήνει το τσουβάλι με κίνηση προς τα τελευταία καθίσματα. Βλέπει τους ερωτευμένους που φιλιούνται, τρομάζει, ενοχλείται, κάθεται όπου νάσαι. Το λεωφορείο σταματά. Η πόρτα του οδηγού κλείνει. Όλοι βλέπουν ανήσυχοι από τα παράθυρα. Εκτός από το χωριάτη, τους ερωτευμένους και τον απερίσκεπτο.

ΑΝΤΡΑΣ (Χαρούμενος). Ανοιχτά είναι.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Κάτσε πρώτα να μπει. (Σιγή.)

ΛΟΓΙΚΟΣ (Ανακουφισμένος). Μπήκε.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πολυτελές αρτοποιείο, μπράβο. Και πολύ καθαρό.

ΑΝΤΡΑΣ. Και η ποδιά της φουρνάρισσας κατάσπρη.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Γιατί; Τι περιμένατε να είναι.

ΑΝΤΡΑΣ. Τίποτα, ακριβώς αυτό.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πολύ ωραία γυναίκα.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Βιαστικά ανασηκώνεται). Ποιά;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Η αρτοπώλησα. Μπράβο κορμάρα.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Βιαστικά). Πού ινι, πού ινι; (Βλέπει.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Άλα του ρίχνει και χαμόγελο. Ωπα... κατεβαίνω. (Προχωράει.)

ΑΝΤΡΑΣ. Γιατί χειρονομεί αυτός;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Γυρίζει.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πάει το ράφι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τελείωσε το ψωμί. (Με λύπη.)

Τον παρακολουθούν κολλημένοι στα τζάμια. Ανεβαίνει - Πόρτα - μηχανή -
ξεκινάει. Μένουν για λίγο και ένας ένας γυρίζουν αργά στη θέση τους.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Σκοντάφτει στον απερίσκεπτο). Ωπ. Μι του μπαρδόν. (Απορία.)

Τι ξαπλώνει τούτους ιδώ;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Λιποθύμησε.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Σκύβει). Βρωμάει σαν να είπι τρία κιλά τσίπουρου. Είναι να μην
λιπουθημήσ';

ΑΝΕΘΥΝΟΣ. Του δώσαμε λίγο για να συνέλθει.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ουραία, συνήλθι. Φαίνιτι. (Αρκετή ώρα σιωπής.)

Τα φώτα απ' έξω τους φωτίζουν.

ΑΝΤΡΑΣ. Σαν πολύ δεν τράβηξε το κορδόνι;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τι είπατε;

ΓΥΝΑΙΚΑ (Σκουντάει). Ησύχασε. Μην ανακατεύεσαι.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Αυτό πια ξεπερνάει τα όρια.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ποιο;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Δεν ανακατεύομαι στις συζητήσεις σας, αλλά δεν είναι
κατάσταση αυτή. Γιατί παρακαλώ σταματάμε μπροστά σε αρτοποιεία;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Γιατί ο οδηγός θέλει ν' αγοράσει ψωμί να ταΐσει τα παιδιά του. Δεν
συμφωνείται ότι πρέπει να υπάρχει ψωμί για όλους;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Και βέβαια συμφωνώ να υπάρχει ψωμί για όλους. Και όχι μόνο
ψωμί, ελευθερία, αγάπη, δικαιοσύνη, ισότητα και τι μ' αυτό. Γιατί δεν φτάνουμε
στο προορισμό μας;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Επειδή γυρεύει ψωμί.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μ' αυτό είναι αστείο. Εγώ έχω ηχογράφιση. (Περπατάει νευρικά.) Με περιμένουν 117 άνθρωποι στο στούντιο. Ολόκληρη φιλαρμονική. Και ο μαέστρος. Καταλαβαίνετε. Και πάνω απ' όλα η χορωδία. 200 άτομα. Πώς να τραγουδήσει όταν εμείς ψάχνουμε ψωμί;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν έχω ιδέα. Δεν ήμουν ποτέ σε χορωδία. Ξέρετε εγώ... είμαι φάλτσος.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Τρόπος του λέγειν. Εννοείται ότι δεν έχετε ιδέα από χορωδία. Σας ρωτώ όμως, τι θα κάνουν όλοι αυτοί οι διακεκριμένοι μουσικοί; Οι επαγγελματίες, οι βιρτουόζοι. Τι θα κάνουν οι τεχνικοί, οι ηχολήπτες, όλοι αυτοί που περιμένουν στο στούντιο; Ξέρετε ποιος είναι ο μαέστρος; πόσες χιλιάδες δολάρια ξοδέψαμε για να διευθύνει μερικά κοντσέρτα; Καταλαβαίνετε ότι απόψε χαλάει η συμφωνία που έκανα για να ηχογραφήσω το δίσκο; Χωράει ο νους σας το μέγεθος της καταστροφής;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πού να χωρέσει;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Και βέβαια δεν χωράει. Είναι γραμμένο στο μέτωπό σας.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Κρυφά). Θα σούλεγα που είναι γραμμένο.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Δυνατά). Και ο σολίστας Χερν Λεοπόλντ φον Μπαουχεντσόλερ.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ποίος;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Που έφυγε σήμερα από την Γερμανία για την εγγραφή και αύριο το πρωί πρέπει να είναι πίσω;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Απορεί). Για κοίτα ρε πού καταντήσαμε, άλλοι παν' κιέρχουντι στις Γερμανίες κι γώ δεν μπουρου να φτάσω στου χουριό μ'. Α ρι πατέρα, γιατί δε μέκανες (στον ανεύθυνο) πως τουν είπις αυτούνουν;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Μαέστρος.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ποίον κουρουϊδεύεις ρέ; Μαΐστρους. Αυτός είναι αέρας, αλλιώς τουν είπε, δεν είμι κφός.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ά, λες για τον άλλον, σολίστα.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Α! μπράβο σουλίστας. Τι είν' αυτό; (Με απορία.)

Ο ανεύθυνος προσπαθεί να του εξηγήσει.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Και κοντά σ' όλα τ' άλλα δημιουργούνται και διεθνείς περιπλοκές. Η ηχογράφιση γίνεται για την ΟΥΝΕΣΚΟ. Ξέρετε τι θα πεί αυτό; Τινάζονται στον αέρα χρόνια επαφών για πολιτιστικές συνεργασίες. ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΥΝΕΣΚΟ. Ελπίζω να καταλαβαίνετε τι σημαίνει αυτό. Επαφές των ανθρώπων για την ειρήνη, και σε τελευταία ανάλυση για την σωτηρία του πλανήτη. Για την πνευματική του ανάταση. Και μείς σκεφτόμαστε το στομάχι μας. Αγοράζουμε ψωμί. Αντί να σκεφτόμαστε την πνευματική μας τροφή. (Κάθεται αποκαμωμένος.) Δεν καταλαβαίνω τίποτα.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Μήπως εγώ καταλαβαίνω;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Και γώ έχω δυο παιδιά στο σπίτι που με περιμένουν. Μπορεί όμως νάνα και ένα. Ο μεγαλύτερος παίρνει το μικρό από το νηπιαγωγείο. Το πήρε όμως; Πολλές φορές τον ξεχνάει. Προχθές για να τα βρούμε πήγαμε στην αστυνομία. Ευτυχώς τα βρήκαμε, στο σιδηροδρομικό σταθμό. Τα βρήκαν στο πάτωμα να κοιμούνται. Θέλανε λέει να πάνε στη γιαγιά τους επίσκεψη. Και ξέρετε πού είναι η γιαγιά τους; Στο Παυλικένι; Το διανοείστε, στο Παυλικένι! ...και ξέρετε πού είναι το Παυλικένι; (Ο άντρας απελπισμένος σκεπάζει το πρόσωπό του.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Μετά την Οριάχοβιτσα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δεν έχει σημασία αν είναι πριν ή μετά, σημασία έχει ότι τα παιδιά είναι 7 και 3 ετών.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Εφτά και τριού χρουνόν και πήεναν στου χουριό της γιαγιάς τους και γω που είμαι ιζήντα τριών χρουνών και δεν μπουρώ να πάου στου χουριό μ’;

ΑΝΤΡΑΣ (Πόλυ ταραγμένος). ‘Ηρεμα. Ησυχάστε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Και για μένα δεν είναι καλύτερα τα πράγματα. Το ούζο (κοιτάζει τον ξαπλωμένο) το μισό πάει. Τα μαρούλια μαράθηκαν. Στο σπίτι με περιμένει ο αδελφός μου για το μνημόσυνο του πατέρα μου. Θεός σχωρέστον. Και ο αδελφός μου θα νομίσει ότι μέθυσα. Θα αρχίσει να βρίζει. Θα λέει: Δεν έχει ιερό και όσιο ούτε για την ψυχή του πατέρα σου, δεν ήρθες να πιούμε μαζί ένα ποτηράκι. Μεθοκοπάς εδώ και κεί. Αλλά σας έχω μάρτυρες. (Ευτυχώς.) Ήπια; Δεν ήπια. (Όλοι αδιαφορούν.) Με σφάζετε, κανείς δε με πιστεύει. Για κοίτα ρε πολιτισμένοι άνθρωποι. Τους ανοίγεις την καρδιά σου και κανείς δεν σε πιστεύει. Σε κοιτάνε και δε σε πιστεύουν. Ζητάς βοήθεια και σε κλοτσάνε. Μαέστροι, σολίστες, χορωδίες, πολιτιστικές επαφές, ΟΥΝΕΣΚΟ και κουραφέξαλα.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Πουλί σουστά τα είπης. (Ο ανεύθυνος του χαμογελάει.) Μήπους μπουρείς να μ’ πείς πιράσαμε απ’ το Αλντουμίρουφτσι; (Ο ανεύθυνος αλλάζει φάτσα, εκνευρίζεται.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Φίλοι μου (Επίσημα.) Συμφωνώ απόλυτα μαζί σας, και το δικό μου πρόβλημα είναι πολύ σοβαρό. Κι εγώ έχω γυναίκα, παιδιά (στον ανεύθυνο) αδελφό, γάτα, καναρίνι!

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Κι γω έχου - γρούνια, σκύλου, γαϊδούρ. (Χάχανα.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Παρακαλώ δεν είναι ώρα για αστεϊσμούς. Η στιγμή είναι πολύ σοβαρή. Δεν πρέπει να παρασυρόμαστε από συγκινήσεις διαφόρων ειδών. Πρέπει να αποφασίσουμε ψύχραιμα, πρέπει... (Κοπάζει, ψάχνεται.) Παρακαλώ τι προτείνεται;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Δεν προτείνουμε τίποτα. Πάω στον οδηγό να τελειώνει αυτή η ιστορία. (Δίνει το μπουκάλι στον άντρα.)

Πηγαίνει. Όλοι περιμένουν με αγωνία. Ο άντρας ετοιμάζει το μπουκάλι και ο βιρτουόζος το καθρεφτάκι.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Θεέ μου, άς τα καταφέρει.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Οι πιθανότητες είναι φίφτι - φίφτι.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Τι είν' αυτό;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μισά και μισά, στη μέση.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Πώς στη μέση αυτός πήγι.

ΑΝΤΡΑΣ. Πολύ αργεί.

Βγαίνει ο ανεύθυνος. Έχει μυστηριώδες ύφος. Όλοι τον κοιτούν με αγωνία. Κάθεται.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Φθάσαμε στην Κοπρίφστιτσα.

Όλοι κοιτιούνται έκπληκτοι.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Αυτό είναι αδύνατο.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Εξωφρενικό.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πως; Στην Κοπρίφστιτσα.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Απ' του Αλντουμίρουφτσι θα περάσουμε;

ΑΝΤΡΑΣ. Σίγουρα θ' αστειεύεστε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Καθόλου.

Όλοι αναπηδούν και κοιτάζουν με αγωνία από τα τζάμια εκτός των ερωτευμένων και απερίσκεπτου.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Στ' αλήθεια έξω είναι χωράφια.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Δεν είμαστε στην πόλη;

ΑΝΤΡΑΣ. Αδύνατον.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τα χωράφια είναι πολύ καλά οργωμένα.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Σίγουρα δεν είμαστε στου Αλντουμίρουφτσι.

Επιστρέφουν στις θέσεις τους. Σιωπή.

ΑΝΤΡΑΣ. Γιατί στην Κοπρίφστιτσα;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Είναι το χωρίο που γεννήθηκε. Και να βρούμε τέτοια ώρα ψωμί λέει θα είναι μαγιάτικο. Στην Κοπρίφστιτσα ζει η μάνα του που έχει να τη δει από πέρσι. Ζυμώνει λέει ένα ψωμί χωριάτικο, λουκούμι. Θα του ψήσει και κοτόπουλο... Θα τον δώσει και μπρού οίκο κρασί πέντε χρόνων. Εδώ μ' έφτιαξε. Θα μας κεράσει λέει και μας κανένα ποτηράκι. Ξέρετε λέει τι ψωμί ζυμώνει η μάνα του; Δεν υπάρχει πουθενά τέτοιο! Μοσχομυρίζει με κόρα ροδοκόκκινη ξεροψημένη... Θα κάτσει λέει στο σπίτι που μεγάλωσε που έπαιζε μικρός εκεί που ο πατέρας του τραγουδούσε κλέφτικα τραγούδια... Θα λάμπουν τ' αστέρια στον ουρανό λέει... Θα νοιώσει την ησυχία του βουνού θ' ακούσει το νερό που κυλάει στην αυλή του και θα βλέπει το φεγγάρι χρυσό να

καθρεφτίζεται στο κύλισμά του. Όμορφη πούναι η πατρίδα μου φώναξε πόσο την έχω νοσταλγήσει!

Κατά την διάρκεια του μονολόγου όλοι παρασύρονται και νοσταλγικά θυμούνται καθένας την δική του πατρίδα την παιδική τους ηλικία που είναι τόσο πολύτιμες για όλους τους ανθρώπους.

ΑΝΤΡΑΣ (Ανασαίνει, ρομαντικά). Λοιπόν βρισκόμαστε στη Κοπρίφστιτσα; ΛΟΓΙΚΟΣ. Ηρωικό χωριό... η πρώτη επανάσταση... Το ματωμένο γράμμα... Μπενκόφσκι. (Απαγγέλλει.) «Στο κορμί του τύραννου πληγή αγιάτρευτη άνοιξα. Κ' ούτε Θεός μήτε άνθρωπος μπορεί να το γιατρέψει.»

ΓΥΝΑΙΚΑ (Απαγγέλλει). «Στο σπίτι να γυρίσεις το πατρικό που στη σιωπηλή αγκαλιά που απλώνει η νύχτα, ήρεμα σβήνει.»

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Τι αγκαλιά και νύχτα. Η Κοπρίφστιτσα είναι 100 χιλιόμετρα μακριά, κάντε κάτι σας παρακαλώ, έχω εγγραφή!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Είναι κρίμα το πόσο παραμελούμε τους γονείς μας, κι όμως έχουμε τόσο καιρό που μπορούμε να το αφιερώσουμε σ' αυτούς. Μπράβο του! Είναι πολύ όμορφο να θέλει να πάει να τους δει. Να μιλήσει μαζί τους. Γέροι άνθρωποι. Τι άλλο να περιμένουν από μια γλυκιά κουβέντα του παιδιού τους. Γιατί να μην πάει να δει την μάνα του και τον πατέρα του. Αυτοί τον γέννησαν τον μεγάλωσαν, ξαγρύπνησαν πάνω από το μαξιλάρι του όταν αρρώστησε κλάψαν γι' αυτόν κουράστηκαν και γέρασαν γι' αυτόν.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Να πάει να τους δει, δεν είπα το αντίθετο, να πάει. Αλλά σήμερα έχω εγγραφή. Ας πήγαινε αύριο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τώρα έχετε δίκιο. (Τραγουδάει.) «Νύχτωσε χωρίς φεγγάρι...». Δεν το ξέρετε; (Στο βιρτουόζο που κουνάει αρνητικά το κεφάλι του.) Κρίμα, είστε και μουσικός. Σκεφτείτε απόψε θα φτάσουμε στην Κοπρίφστιτσα που «στη σιωπηλή αγκαλιά που απλώνει η νύχτα, ήρεμα σβήνει» (Απαγγέλλει.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Το πρόβλημα είναι όμως ότι μπορεί και να μην φτάσουμε!

ΑΝΤΡΑΣ. Τι; Και που θα φτάσουμε;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πουθενά.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν γίνεται αυτό που λέτε. Άκου να μην φτάσουμε πουθενά. Όλο και κάπου θα φτάσουμε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Έχετε δίκιο. Όλο και κάπου θα φτάσουμε. (Βλέπει επάνω δείχνει.) Εκεί! Ψηλά!

ΛΟΓΙΚΟΣ (Δεν καταλαβαίνει). Πού ψηλά;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Στον ουρανό!

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μα τι είναι αυτά που λέτε, εγώ έχω εγγραφή. Σας προειδοποίησα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Για σταθείτε. Τι σας ήρθε. Τι εννοείτε στον ουρανό;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Το πιθανότερο. Πολύ πίνει!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ποιος πίνει; (Ανήσυχος.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ο οδηγός.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πίνει; (Γνέφει ο ανεύθυνος καταφατικά.) Τι πίνει;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ούζο!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πώς πίνει;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τι πώς πίνει, κατευθείαν απ' το μπουκάλι.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Σηκώνεται). Αυτό είναι φοβερό, γιατί δεν μας το είπατε αμέσως;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πώς να σας πω, θα χαλούσα τις απαγγελίες σας, τη νοσταλγία που σας έπιασε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Απίστευτο μου φαίνεται.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Δεν είναι δυνατόν, δεν το πιστεύω.

ΑΝΤΡΑΣ. Αυτό δεν γίνεται να το πιστέψεις, δεν μπορεί να πίνει την ώρα της εργασίας. Είναι υπεύθυνος για την ασφάλεια των επιβατών.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πάψτε να το συκοφαντείτε. Οι οδηγοί των λεωφορείων δεν πίνουν ποτέ.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Μωρέ πίνουν, πώς δεν πίνουν...

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Αν δεν με πιστεύετε, πηγαίνατε να δείτε.

Ο λογικός σηκώνεται, κοιτάζει δειλά, επιστρέφει. Ο βιρτουόζος πετάγεται και γυρίζει κατάχλομος. Κάνει να σηκωθεί η γυναίκα, εν τη αφήνει ο άντρας που σαν κατάδικος ξεκινάει, πηγαίνει και επιστρέφει χλωμός και εκνευρισμένος. Κάθεται με σφιγμένα χέρια δίπλα στην γυναίκα του.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ιγώ βέβια δεν χρειάζητι να πάου. Τον πράγμα είναι φώς φανάρι.

Παύση.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Λέτε να μας ρίξει σε κανέναν γκρεμό;

Σχεδόν αμέσως ακούγεται τρομερός θόρυβος, κόρνες, φώτα εκτυφλωτικά. Το αυτοκίνητο αναπηδάει μια δύο φορές και γέρνει δεξιά. Όλοι σωριάζονται κάτω από τα καθίσματα. Καταλαβαίνουμε ότι έγινε επικίνδυνη προσπέραση δύο φορτηγών. Αργά όλοι σηκώνονται, τινάζουν τα ρούχα τους, κοιτάνε μήπως έσπασαν τίποτε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αυτή τη φορά γλιτώσαμε. Ποιος ξέρει για πόσο ακόμα. Πρέπει κάτι να κάνουμε. Κάθε λεπτό που περνάει είναι πολύτιμο! Κινδυνεύει η ίδια μας η ζωή!

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ιγώ λέου να πιάσουμι από του χωρίο μ'.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Παρακαλώ αφήστε τ' αστεία. Εδώ τίθεται ζήτημα ζωής και θανάτου. Πρέπει όλοι να καταλάβουμε την σοβαρότητα της καταστάσεως και να συμπεριφερθούμε σοβαρά.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Τέρμα τ' αστεία. Αν είναι να πιθάνουμι, τουλάχιστον αυτό να γεν' κουντά στου χουρίο μ'. Εκεί απ' του παππού μ' έχουμι οικουγινιακοόνμ τάφουν. (Βγάζει ευλαβικά το καπέλο του.)

Όλοι κοιτάζονται ταραγμένοι.

ΑΝΤΡΑΣ. Πάντως είναι πολύ πιθανόν το μπουκάλι να μην είχα ούζο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Και τι λέτε να είχε; σουέπς;

ΑΝΤΡΑΣ. Νερό. Πόλοι άνθρωποι πίνουν νερό σε μπουκάλι από ούζο.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Αυτός άρχισε να πίνει από την στάση. Τον είδα στο μαγαζί που αγόρασε το ούζο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Και γιατί δεν μας είπατε τίποτα;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Δεν ήξερα αν ήταν αυτός. Και τώρα που τον είδα δεν είμαι σίγουρος αν είναι αυτός. Πάντως ήταν μαζεμένοι πολλοί οδηγοί, και έπιναν ο καθένας τουλάχιστον από ένα κατοσταράκι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αποκλείεται να είναι νερό. Αφού μας πήγε στην Κοπρίφστιτσα πρέπει να έχει πιει και μάλιστα αρκετά κατοστάρια.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Σας παρακαλώ, φτάνουν τα' αστεία. Τι είναι αυτό όλο το βράδυ; Πρώτα το ψωμί μετά η Κοπρίφστιτσα, τώρα του ούζο, αυτό ξεπερνάει τα όρια. Σας έχω προειδοποιήσει από πριν ότι απόψε έχω εγγραφή και δεν

μπορώ να συμμετέχω στα αστεία σας που είναι τόσο αστεία που μπορεί να πεθάνει κανείς απ' τα γέλια.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Το αστείο είναι ότι τίποτα δεν είναι αστείο. Η κατάσταση είναι τόσο σοβαρή που δεν χωράει ο νους μου. Τι να κάνω; (Βηματίζει.) Πρέπει κάτι να σκεφτώ. Σκεφτείτε και σεις κάτι γιατί χανόμαστε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Βγάζει το μπουκάλι). Εγώ λέω να πιούμε λίγο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ωχ αδελφέ πάψτε και εσείς. Τέτοια ώρα τέτοια λόγια.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ίσα - ίσα η ώρα είναι κατάλληλη να πιούμε λίγο. Να χαλαρώσουν λίγο τα νεύρα μας. Να πάρουμε λίγο κουράγιο. Να φανταστείτε στον πόλεμο όταν ήμασταν στο μέτωπο μας έδιναν 200 γραμμάρια. (Κοιτάζει το μπουκάλι.) Για μας δεν έχει τόσο πολύ είμαστε αρκετοί. Πάντως από μια γουλιά για όλους έχει. Στον πόλεμο πάντως έχεις πιο πολλές πιθανότητες να γλιτώσεις. Μπορεί και να μη σε πετύχουν. Εδώ από λεπτό σε λεπτό μπορεί να πέσουμε σε κανέναν γκρεμό. Οι πιθανότητες να γλιτώσουμε είναι ελάχιστες. Το πολύ μια στις χίλιες. Λοιπόν προτείνω να πιούμε. Ποτέ δεν είναι αργά. (Πίνει τελετουργικά και δίνει το μπουκάλι στον άντρα. Αυτός το παίρνει πίνει και το δίνει στη γυναίκα. Αυτή τον κοιτάει σαν να χωρίζουν για πάντα και πίνει. Δίνει στο βιρτουόζο. Πίνει αυτός και το δίνει στο λογικό. Αυτός διστάζει για λίγο, πίνει και το δίνει στο χωριάτη. Αυτό είναι σας σιωπηλή επετειακή σκυταλοδρομία σε συνωμοσία.)

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Εκείν' οι νεαροί πίσου δε θα πιούν;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Έχετε δίκιο, κι αυτοί έχουν δικαίωμα να πιουν μια γουλιά. Μπορεί και κάτι να σκεφτούν. Σήμερα οι νέοι είναι πανέξυπνοι. Εφευρετικοί. Νεαροί! νεαροί! έρχεστε λίγο αν θέλετε.

ΝΕΟΣ. Τι τρέχει;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ελάτε λίγο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Είμαστε μαζί σας. Πνευματικός.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ένα λεπτό.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Ας πάμε αφού είναι για λίγο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Αφού τους είπα ότι πνευματικός είμαστε μαζί τους.

Σωματικός προτιμώ να είμαι εδώ! (Την αγκαλιάζει.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Μας προσκαλούν οι άνθρωποι είναι ντροπή. Ας πάμε για λίγο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Χρόνια πολλά, ποιος γιορτάζει;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κοιτάξτε, εσείς ήσασταν λίγο απασχολημένοι και δεν αντιληφθήκατε αυτό που έγινε στο λεωφορείο πριν από λίγο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Μήπως το ΠΡΟ-ΠΙΟ;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Τύχαμι δικατριάρ.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Αλήθεια; πολλά λεφτά;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Η αλήθεια είναι ότι μας έτυχε κάτι. Αλλά καλύτερα να μη μας τύχαινε. Μας έτυχε ένας οδηγός... (Η νέα διακόπτει.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Τι οδηγός, μαγειρικής;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Όχι, λεωφορείου.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Τι λέτε, δεν βάζουν στην κλήρωση οδηγούς λεωφορείων!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μην αστειεύεστε. Ακούστε για να καταλάβετε. Λοιπόν ο οδηγός που είναι στο λεωφορείο που ταξιδεύουμε μας πηγαίνει στη Κοπρίφστιτσα.

ΝΕΟΙ (Σαν να κέρδισαν το πρώτο νούμερο). Απίστευτο! Ζήτω!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Όλο το βράδυ θα είμαστε μαζί!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Εκπληκτικό. Τι ωραία!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Πώς έγινε αυτό; Είστε υπέροχοι!

Την ίδια ώρα το λεωφορείο για να αποφύγει ένα φορτηγό που ερχόταν απ' απέναντι, με τραντάγματα βγαίνει έξω από το δρόμο. Τα α φανάρια του φορτηγού φωτίζουν το εσωτερικό δυνατά και γρήγορα. Πολλοί πέφτουν από τα καθίσματα.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Πώ πώ ραλίστα μου! (Όλο ενθουσιασμό.) Είσαι και πρώτος.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ελπίζω η Κοπρίφστιτσα να έχει ανοιχτό εστιατόριο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ (Παραγγέλλει). Για μένα ό, τι τυριά υπάρχουν και σαλάτες.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Και μια μεγάλη βότκα.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Είδες πόσο κοντά μας πέρασε.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Ενθουσιασμένος). Στο χιλιοστό! Σαν ξυράφι!

ΛΟΓΙΚΟΣ (Τσιρίζει). Ο οδηγός είναι τύφλα στο μεθύσι! Έχει κατεβάσει δυο κιλά ούζο!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Ε! και!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κατ' ευθείαν απ' το μπουκάλι!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Και τι πειράζει; Επειδή δεν πίνει απ' το ποτήρι; Και μείς το ίδιο δεν κάνουμε;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν καταλαβαίνετε ότι ζούμε επειδή ακόμα βλέπει λίγο μπροστά του; Άμα τον βαρέσει πιο πολύ το κεφάλι, μας βάρωσε και μας... ο χάρος!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Γι' αυτό είστε τόσο ταραγμένος; Σήμερα όλοι οι οδηγοί στην Ευρώπη πίνουν και οδηγούν. Το θεωρούν φυσιολογικό. Και γω έλεγα πως κάτι συμβαίνει! Έλα!... πάμε! (Πιάνει την κοπέλα απ' τη μέση και πηγαίνουν πίσω.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σήμερα οι νέοι είναι αδιάφοροι για τα απάντα!

ΑΝΤΡΑΣ. Μήπως όμως το μπουκάλι έχει νερό; Ποιος μας εγγυάται ότι είναι ούζο;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μάταιες ελπίδες!

ΑΝΤΡΑΣ. Μα γιατί; όσες πιθανότητες υπάρχουν ότι είναι ούζο, άλλες τόσες έχουμε να είναι νερό.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Φίφτι, φίφτι.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Εννοείται ότι μπορεί να είναι και νερό. Γιατί πρέπει να φανταζόμαστε το χειρότερο;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Έχετε δίκιο. Πάμε κρουαζιέρα στις Μπαχάμες: (Παύση.) Αντί να κάνουμε φαντασίες, καλύτερα να κάνουμε μια αντιπροσωπεία. Θα πάμε να του θέσουμε το ζήτημα λογικά. Θα τον πείσουμε ότι καταλαβαίνουμε την ανάγκη του... ότι είμαστε σίγουροι ότι έχει δίκιο. Αλλά θα του πούμε ότι πρέπει κι αυτός να μας καταλάβει. Και μείς είμαστε άνθρωποι σαν κι αυτόν με τις δικές μας ανάγκες, θα μας καταλάβει. Στο κάτω κάτω ζούμε στην εποχή του ουμανισμού.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Κουμμουνισμός είναι αυτό που έχουμι ή Λαϊκή Δημοκρατία.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν καταλάβατε, εγώ λέω να ενεργήσουμε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Στον εαυτό του). Θα ενεργήσουμε, θα ενεργήσουμε. Εμένα μου λες ότι θα ενεργήσουμε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πρώτα - πρώτα πρέπει να τον βολιδοσκοπήσουμε. Ποίος θα το κάνει; Να τον δούμε σε τι κατάσταση βρίσκεται. Χαρούμενος ή λυπημένος; Είναι βασική προϋπόθεση για την επιτυχία μας.

ΑΝΤΡΑΣ. Τότε να τον βολιδοσκοπήσουμε. Ποίος θα το κάνει;

ΛΟΓΙΚΟΣ (Κοιτάει τον ανεύθυνο). Εδώ μετράει η πείρα. Και ο πιο πεπειραμένος από όλους είναι... Εσείς! Θα πάτε να του μιλήσετε για την επιτροπή μας και συγχρόνως θα δείτε και σε τι κατάσταση βρίσκεται.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Μ' αυτό, δεν βγαίνει τίποτα. (Παύση.) Αλλά θα πάω! (Πηγαίνει, οι υπόλοιποι παρακολουθούν και περιμένουν με αγωνία).

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μου φαίνετε ότι όλα αυτά είναι περιττά. Τώρα θα παίζουμε με επιτροπές και αντιπροσωπείες.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κατά τη γνώμη σας τι πρέπει να παίζουμε, κρυφτό; Ή να παίζουμε κανένα κονσέρτο του Μότσαρτ. Πρέπει να παραδεχθείτε ότι δεν μπορούμε να κάτσουμε με σταυρωμένα τα χέρια. Πρέπει να ενεργήσουμε.

Έρχεται ο ανεύθυνος. Όλοι είναι μαζεμένοι στη μέση του λεωφορείου.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Λοιπόν, πως την είδατε την κατάσταση;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Σας το είπα δεν γίνεται τίποτα. Ούτε νακούσει δεν θέλει.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τι δεν θέλει νακούσει;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Για την αντιπροσωπεία. Τι αντιπροσωπείες φώναξε. Εδώ δεν είναι ΟΗΕ, εδώ είναι λεωφορείο. Και γω δεν είμαι Γκονεγιάρ. Είμαι ο οδηγός του λεωφορείου. Δεν δέχομαι καμία αντιπροσωπεία. Πάμε στην Κοπρίφστιτσα. Όποιος δεν θέλει να κατέβει.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πώς να κατέβει; Σ' αυτή την έρημη περιοχή, α' αυτά τα κατσάβραχα; Είναι τρελός!

ΑΝΤΡΑΣ. Εγώ θα Κατέβω. Θα βρω κάποιον να με πάει στην πόλη.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Κανένας δεν μπορεί να κατέβει, αυτό όμως σημαίνει ότι θα είμαστε κλεισμένοι εδώ όλο το βράδυ. Πως μας έτυχε αυτός ο οδηγός.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μα δεν έχει κανένα δικαίωμα.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Άλλη μια φορά να μου ζαλίσει άλλος το κεφάλι φώναξε θα του το σπάσω με την μανιβέλα. Σας βαρέθηκα. Με πρήξατε. Δεν βλέπετε την επιγραφή που λέει μη μιλάτε στον οδηγό. Που ήσασταν πριν; Γιατί δεν το λέγατε νωρίτερα; Και μούκλεισε την πόρτα.

Αρκετή ώρα σιωπής.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Δε με σκάνουν τα λιουφουρία φαίνιτι. Ας φτάσου μια φουρά στου Αλντουμίρουφτσι και δεν μινδιαφέρει αν είν μέρα ή νύχτα του ίδιου μι κάνει.

Στο λεωφορείο επικρατεί σιωπή. Όλοι κάτι σκέπτονται. Ακούγονται μόνο ο θόρυβος της μηχανής και κάπου κάπου το λεωφορείο τραντάζεται.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Εγώ κατεβαίνω! (Όλοι ξαφνιάζονται.) Καλύτερα να περάσω την νύχτα μου ζωντανός παρά σε κανένα χαντάκι πεθαμένος. Αντίο σας... Χάρηκα πολύ. (Προχωρεί προς την πόρτα, χτυπάει το κουδούνι... Τίποτα... Φωνάζει.) Σύντροφε κάνε μια στάση. (Τίποτα.) Σύντροφε σε παρακαλώ... Θέλω να κατέβω...

ΑΝΤΡΑΣ. Δεν ακούει.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Έτσι δεν πρόκειται να σταματήσει. Πρέπει να πάτε στην καμπίνα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πώς να πάω μπορεί να με χτυπήσει.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Ξαφνικά). Θα κατέβω μαζί σας. (Πηγαίνει δίπλα.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ωραία! Πηγαίνετε να του πείτε να σταματήσει.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Νομίζω πως πρέπει να πάτε εσείς που θέλατε να κατεβείτε πρώτος.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Λογικευτείτε, έτσι που πάμε δεν θα κατέβουμε ποτέ (Στέκονται απέναντι και ο ένας περιμένει τον άλλον.)

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Λοιπόν τι θα γίνει;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Νομίζω ότι πρέπει να πάτε εσείς. Εξ' άλλου είστε και νεώτερος.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Επειδή είμαι νεώτερος δεν νομίζω ότι πρέπει να πεθάνω πρώτος. Θα σας άρεσε εγώ να πέφτω χτυπημένος και σεις να κατεβαίνετε; Δεν είναι πιο σωστό να πάμε μαζί;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Θα ήταν άσκοπο να θυσιαστούμε και οι δύο.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Έχετε δίκιο, πηγαίνετε εσείς λοιπόν, εγώ μένω. (Μαχητικά επιστρέφει στην θέση του.)

Ο λογικός κάθεται αρκετή ώρα μπροστά στην πόρτα. Μετά βγάζει το άσπρο μαντίλι από το τσεπάκι του, το δένει στην εφημερίδα και πηγαίνει νυχοπατώντας μέχρι την καμπίνα. Εκεί κουνάει την σημαία από μακριά μη τολμώντας να πλησιάσει πολύ. Περιμένει.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σύντροφε!... Φίλε!... Αντιπρόσωπος; δεν ήρθα για διαπραγματεύσεις, θέλω μόνο να κατέβω. (Δεν παίρνει απάντηση.) Εσείς, μας είπατε ότι μπορεί (Κοιτάει προς τους επιβάτες.) Σύντροφε σας παρακαλώ.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Σου είπα δεν ακούει. Κάνει θόρυβο η μηχανή. Πρέπει να μπει μέσα στην καμπίνα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Θα μπορούσατε να μου κάνετε εσείς αυτή την εξυπηρέτηση. Θα σας ήμουν υπόχρεος.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ποια εξυπηρέτηση;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Να πάτε να του πείτε να σταματήσει αν κατέβω.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Και τι είμαι γώ, ταχυδρομικό περιστέρι; Εξ' άλλου πήγα αρκετές φορές. Φτάνει τόσο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κάντε μου αυτή την χάρη για τελευταία φορά (Κρυφά.) Θα σας ανταμείψω!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Αποκλείεται, μη επιμένετε, δεν πάω.

Ο λογικός στέκεται έτσι λίγη ώρα. Ύστερα μαζεύει την σημαία του και γυρίζει στη θέση του. Ξαφνικά φώτα, κόρνες, τραντάγματα, θόρυβος. Προσπέραση φορτηγού. Όλοι βρίσκονται και πάλι πεσμένοι στο πάτωμα.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τη γλιτώσαμε παρά τρίχα. Την άλλη φορά δεν την πηδάμε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τι να κάνω; Τι να κάνω;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ιδού η απορία.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Το πρόβλημα είναι όπως έλεγε ο Σαίξπηρ «TO BE OR NOT TO BE».

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Τι έγινε;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Ρωτούσε, να ζει κανείς ή να μη ζει;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Αν ρουτάς ιμένα, εγώ θέλου...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Το ξέρουμε. (Νευριασμένα.) Να πάς στο χωριό σου. Αλλά μου φαίνετε ότι δεν θα πάμε στο Αλντομίροφτσι, αλλά στο διάολο... Τι ατυχία: γιατί ανέβηκα σ' αυτό το λεωφορείο;

ΑΝΤΡΑΣ. Η απάντηση είναι πολύ εύκολη. Δεν υπήρχε άλλο στη στάση.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αντί να με ειρωνεύεστε δεν μου λέτε καλύτερα τι να κάνω; Εσείς δεν φοβάστε; Νομίζετε ότι είστε αθάνατος; Ότι θα αναγεννηθείτε όπως ο φοίνικας απ' τα τέφρα του; Έτσι και γκρεμιστούμε, θα διαλυθείτε σε τόσα κομματάκια που θα σας μαζεύουν με τα κουταλάκια.

ΑΝΤΡΑΣ. Ενώ εσάς θα σας τσαλακωθεί η γραβάτα μονάχα. Μωρέ και σας θα σας μαζεύουν, μπορεί όχι με το κουταλάκι αλλά σίγουρα με κανένα φτυάρι.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μα γιατί μαλώνετε. Σκεφτείτε καλύτερα κάτι να κάνουμε, ο καιρός περνάει.

ΑΝΤΡΑΣ. Μα κάνει και τον έξυπνο. Τον μάντη. Θα με μαζεύουν με κουταλάκια. Κι αυτός τι θα γίνει, θα γλιτώσει και θα του κοπεί μονάχα λίγο η όρεξη; (Σταυροκοπιέται, χτυπά ξύλο κ.λ.π.)

ΓΥΝΑΙΚΑ. Να του μιλήσουμε ήρεμα. Σαν άνθρωποι σε άνθρωπο. Να συνεννοηθούμε. Όλοι οι άνθρωποι είμαστε αδέρφια.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Αν ούλοι οι άνθρωποι είν' αδέρφια δεν πρόκίτι να συννινοηθούμι. Ιγώ και τ' αδέρφια μ' μια ζωή δεν μπορούμ' να συννινοηθούμι. Ιδώ κι δέκα χρόνια μιράζουμι μια ιτιά που μας άφσε ο πατέρας μας και δεν μπορούμι να τ' μιράσουμι. Καθένας ήθιλι του μιρίοδιουτ. Μια μέρα λέει ο ένας. Δεν ακούου κανένα. Παίρνω του μερίδιουμ', σείς κάντι ότι θέλιτι. Τότε λέει ο άλλος. Κι γώ θέλω το θκόμ'. Κι γω γιός του πατέρ μ' είμι, δεν είμι τ' αγρουφύλακα, δεν μι βρήκατι στου δρόμου. Αυτήν ίνι η ιτιά τ' πατέραμ'. Κι έτσι την κόψαμι τφουκαριάρα τν' ιτιά. Πρίν είχαμι ίσκιου. Βάναμι κούνις για τα πιδιά. Τώρα έχουμι κούτσουρα. Κι αυτά δεν καίγουντι κι πρέπει να τα πιτάξουμι. Γι' αυτό σι λέου, αν είνι να συννηνοηθούμε σαν αδελφια χιρέτα μας τουν πλάτανου.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Χαιρέτα μας την ιτιά θες να πεις.

Γελάνε αμήχανα όλοι για να κρύψουν την ανησυχία τους. Μετά επικρατεί σιωπή.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Θα μπορούσε να πάει κάποιος από μας από πίσω και να του δώσει μια με κάτι στο κεφάλι. Όχι πού δυνατά. Μονάχα για να τον ζαλίσει. Ε! και μετά...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ε!... μετά θα ξυπνήσουμε όλοι μαζί παρέα στον παράδεισο.
Θάχουμε βγάλει και φτερά! Μα τι λέμε τώρα. Αν κάνουμε έτσι οπωσδήποτε θ
ανατραπεί το λεωφορείο. Με το ζόρι τίποτα δεν γίνεται. Μόνο με την πειθώ. Η
ζωή μας αυτή την στιγμή κρέμεται απ' αυτή την κλωστή. Ή θα τον πείσουμε, ή
θα χάσουμε. Πρέπει κάτι να σκεφτώ. Σκεφτείτε και σείς. (Όλοι μαζεύονται
γύρω-γύρω.) Το πρόβλημα είναι...

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Μι κουμπί ή χουρίς κουμπί όπους έλεγι εκείνους ου... ου... ου...
πως τουν λέγαν;

ΑΥΛΑΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

Οι επιβάτες εκτός από τον απερίσκεπτο και τους ερωτευμένους φυσικά βρίσκονται στην ίδια θέση.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πριν από λίγο κάτι μου πέρασε από το μυαλό αλλά τώρα δεν μου έρχεται τίποτα. Είκοσι λεπτά σκέπτομαι και δεν κατεβάζω καμιά ιδέα. Κι αυτό σίγουρα γιατί μου κατεβάσατε όλο του ούζο.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δε σας το πήραμε. Εσείς μας το προσφέρατε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Εγώ σας το πρόσφερα. Καλά να πάθω. Άιντε τώρα να σκεφτώ. Μωρέ έκανα εγώ που δεν έδινα σόλη μου τη ζωή σταγόνα σε κανένα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σας παρακαλώ μη χάνουμε τον καιρό μας. Σκεφτείτε!

Επικρατεί ησυχία όλου σκέφτονται.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ο χωριάτης δεν σκέφτεται.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Γιατί δεν σκέφτεται;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Γιατί κοιμάται!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μα πώς μπορεί να κοιμάται όταν οι άλλοι σκέφτονται; Αυτό είναι... Μπάρμπα!... Εϊ... Μπάρμπα!

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Ξυπνάει τρομαγμένος). Ε!... Τι!... Φτάσαμε;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τι πράγματα είναι αυτά; Γιατί δεν σκέφτεστε;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Σκέφτομαι!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πώς σκέφτεσαι αφού κοιμάσαι;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ιγώ σκέφτομαι καλύτερα άμα κμάμι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Εδώ καιγόμαστε και σεις κοιμάστε.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Τι να κάνου να φουνάξου την πυροσβεστική;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δε λέω αυτό. Δεν νοιώθετε τέλος πάντων ότι κι εσείς έχετε κάτι ευθύνες;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Έχουμι απόλα έχουμι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πώς έχετε αφού κοιμάστε;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ; Τι να κάνου; Όταν σκέφτομαι κοιμάμι. Αυτό τόχου από πιδί. Κι ταδέρφιαμ... Είνι κληρουνουμικό. Μη μας πεις να σκιφτούμι. Έτσι κι σκιφτούμι ξέγραψέ μας. Κοιμούμι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πρέπει να σκεφτείς και σύ μπάρμπα. Σκέψου, σκέψου γιατί αν κοιμηθείς θα κοιμηθείς τον αιώνιο ύπνο και δεν θα ξαναζυπνήσεις. Πρέπει να σκεφτείς.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Τέλους πάντων. Θα σκιφτώ... Κι ότι βρέξ' ας κατιβάσι.

(Τακτοποιείται πιο άνετα.)

Στο λεωφορείο επικρατεί πάλι ησυχία. Όλοι σκέφτονται αλλάζουν θέσεις περπατάνε στριφογυρίζουν στα καθίσματά τους πάλι φασαρία επικίνδυνη προσπέραση. Ο χωριάτης σηκώνεται.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν έχουμε καιρό. Παρακαλώ σκεφτείτε πιο γρήγορα. Πιο γρήγορα!
Τι γίνεται. Δεν έχει κανείς καμιά ιδέα.

ΑΝΤΡΑΣ (Σηκώνει το χέρι, όλοι μαζεύονται αυτός διστακτικά). Δε μπορεί ο
σύντροφος με το βιολί ...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μπορεί! μπορεί! Ναι. Τι πράγμα;

ΑΝΤΡΑΣ. Να του παίξει κάτι. Έχω διαβάσει ότι η μουσική επιδρά στο νευρικό
μας σύστημα και μας ηρεμεί. Ακόμη και στα άγρια θηρία. Εννοείται ορισμένες
μελωδίες.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αυτό είναι γεγονός. Η μουσική εξευγενίζει.

ΑΝΤΡΑΣ. Όταν έπαιξε ο Ορφέας τα άγρια θηρία μαζεύονταν γύρω του για να
τον ακούσουν.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ο Ορφέας όμως δεν έπαιξε βιολί.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Και γώ διάβασα κάπου ότι οι αγελάδες δίνουν περισσότερο γάλα
όταν ακούνε μουσική.

ΑΝΤΡΑΣ. Πιστεύω ότι αν ο σύντροφος με το βιολί είχε την καλοσύνη ...

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Όλη αυτή την ώρα εκνευρισμένος άκουγε. Εκρήγνυται). Αυτό
δεν είναι βιολί.

ΑΝΤΡΑΣ. Συγνώμη αν σας πρόσβαλα, δεν ξέρω απ' αυτά. Ότι και νάναι
πάντως θα μπορούσατε...

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πες μας ρε φίλε τέλος πάντων τι είναι αυτό. Γιατί μας
ταλαιπωρείς; Όλο το βράδυ μας επαναλαμβάνεις. Δεν είναι βιολί, δεν είναι

βιολί. Πες μας τι είναι. Έτσι που μπλέξαμε εδώ πέρα γίναμε συγγενείς. Δεν είναι κρίμα να πεθάνουμε και να μην ξέρουμε τι είναι; Δεν μας λυπάσαι;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Εν τάξει. Αυτό λοιπόν είναι βιολοντσέλο. Αν αυτό σας λέει τίποτα.

ΑΝΤΡΑΣ (Χαμένος). Ε κάτι μου λέει. Σύντροφε λοιπόν και φίλε αν είχες την ευγενή καλοσύνη να έπαιζες κάτι στον οδηγό με το πώς το λένε.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Ποτέ.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Περιμένετε, περιμένετε λίγο. Γιατί έτσι κατηγορηματικά. Εξηγήστε μας είμαστε ώριμοι άνθρωποι, γιατί έτσι κοφτά; Ποτέ;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Δεν έχω την υποχρέωση να δώσω καμία εξήγηση.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δε σας περνάει καθόλου από το μυαλό ότι είστε τουλάχιστον ελάχιστα υποχρεωμένος να μας δώσετε κάποια εξήγηση; Ταξιδεύουμε με το ίδιο λεωφορείο. Μας ενώνει η ίδια μοίρα η οποία δεν το κρύβω ίσως να είναι και φοβερή. Μπορεί να μας ενώσει ακόμη ο θάνατος. Νομίζω πως πρέπει να μας εξηγήσετε.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Ο σύντροφος έχει απόλυτο δίκιο. Πρέπει να μας εξηγήσετε.

Όλοι γυρίζουν ξαφνιασμένοι. Αυτός κάθεται άνετα στο κάθισμά του.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Μπά! Μπά! Συνήλθε ο άνθρωπός μας.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μην ανακατεύετε. Δεν ξέρετε για τι πράγμα συζητάμε. Μόλις συνήλθατε και (κοροϊδευτικά) «Ο σύντροφος έχει απόλυτο δίκιο».

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Ο σύντροφος δεν έχει δίκιο. (Ιδιο ύφος.) Έχω 25 λεπτά που συνήλθα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Γιατί ήσασταν ξαπλωμένος; Σας είχαμε ξεγράψει.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Σκεπτόμουνα.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Κι συ τόεις αυτού του χούϊ, Να κμάσι όταν σκέφτισι;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Και τόση ώρα τι σκεφτήκατε;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Τον άνθρωπο όταν τον κοπανήσουν ξαφνικά στο κεφάλι έχει πολλά να σκεφτεί. Όλη η ζωή μου πέρασε μπροστά απ' τα μάτια μου όση ώρα ήμουν αναίσθητος. Και τι είδα! Τρεχάματα! άγχος! ανυπομονησία! Καθόλου γαλήνη! ηρεμία! Καμία ωριμότητα! Πόσο δίκιο είχε ο σύντροφος! (Δείχνει το λογικό.) Που με συμβούλευε. Μ' ανοιχτά μάτια δεν έβλεπα την αλήθεια. Την είδα όταν τα έκλεισα. Την κατάλαβα. Όταν είχα κλειστά τα μάτια είδα ότι ο σύντροφος είχε δίκιο. Ότι σωστά έκρινε την κατάσταση.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Άλλη μια μανιβέλα και γίνεσαι φιλόσοφος.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ξεφεύγουμε από το θέμα. Γιατί δεν θέλετε να παίξετε;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Αυτό είναι δική μου δουλειά. Δεν θέλω, τελεία και παύλα.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αυτό δεν είναι καθόλου λογικό. Βλέπετε σε τι κατάσταση βρισκόμαστε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Προσπαθεί να τον πιέσει). Λίγη μουσική μπορεί να διορθώσει την κατάσταση. Μπορεί να τον φέρει στο κέφι. Να τον κάνει πιο διαλλακτικό. Με λίγη μουσικούλα μπορεί και να τραγουδήσει.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Με λίγη μουσικούλα. (Σηκώνεται εξαγριωμένος.) Τι ξέρετε εσείς από μουσική. Τι ξέρετε εσείς από την Τιτάνια δύναμή της. Τι γνωρίζετε

εσείς για το φως και τη δύναμη του ανθρώπου, για την αποθέωση της χαράς και της πνευματικής απόλαυσης. Για την αρμονία και την ομορφιά του σύμπαντος. Θεέ μου, η μουσική! Που ανυψώνει στους ουρανούς, που σε πάει σε άλλους κόσμους!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αν τίθεται ζήτημα να πάμε στο άλλο κόσμο μπορούμε να πάμε και χωρίς τη βοήθεια της μουσικής. Και μου φαίνεται ότι πολύ γρήγορα θα πάμε, όταν ανατραπεί το λεωφορείο. Θα δούμε κατάφατσα το Θεό!

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Καλά τόσα χρόνι' ακούου να μας λιέν ότι δεν υπάρχει Θεός. Πως θα τον δούμι, ε! Μήπους άλλαξαν οι θιουρίες;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Για τον Θεό, όχι. Για μας μπορεί.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Σας παρακαλώ, παίξτε του κάτι. Αφού βρισκόμαστε σε τόσο άσχημη κατάσταση... Σίγουρα θα έχει καλή επίδραση επάνω του. Σας παρακαλώ.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Παίξτε κάτι, γιατί φέρνετε αντιρρήσεις;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Να παίξω; Σ' αυτό το λεωφορείο; Ποίος εγώ; Εγώ; Ο Βιρτουόζος; Εγώ που έπαιξα μπροστά στο βασιλιά και την βασίλισσα του Βελγίου; Εγώ που κέρδισα το δεύτερο βραβείο στο διεθνή διαγωνισμό της Βουλγαρικής ραδιοφωνίας και τηλεόρασης; Εγώ; που έκανα τον Οράτιο Φρουγκόνι να κλάψει; Εγώ; να παίξω για έναν οδηγό; Εγώ; Που έπαιξα στην Βασιλική Όπερα του Λονδίνου;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Εσείς! Αφού άλλος δεν μπορεί να παίξει.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Πρέπει να τον κάνετε κι αυτόν να κλάψει, γιατί αλλιώς θα κλάψουμε εμείς.

ΑΝΤΡΑΣ. Ποιος να παίζει; (Με οίστρο.) Εσείς μόνο ξέρετε από ουράνιες αρμονίες από την ομορφιά του σύμπαντος, από τη αποθέωση της χαράς και της πνευματικής απόλαυσης!

ΓΥΝΑΙΚΑ (Κρυφά). Μπράβο! Απ' έξω τάμαθες.

ΑΝΤΡΑΣ (Κρυφά). Δεν σούπα ότι ήμουν πρώτο στο δημοτικό στην Ιστορία;

Η γυναίκα καταλαμβάνει ότι μπορεί να υποψιαστούν οι άλλοι την καζούρα. Χαμογελαστό Βιρτουόζο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Είστε υπέροχος, καλέ πώς τα λέτε; Τι μυαλό; Μπορείτε να μου δώσετε ένα αυτόγραφο; (Ο ερωτευμένος ζεματίζεται.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μπορεί να είστε βιρτουόζος, αλλά δεν έχετε πάρει είδηση σε πια δύσκολη θέση βρισκόμαστε. Και οι βιρτουόζοι κάποτε θα πεθάνουν.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Προτιμώ να πεθάνω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μα είναι παράλογο. Γιατί; Η απώλεια θα είναι διπλή, εσείς θα χάσετε την εκπληκτική όπως είπατε εμπειρία να παίζετε μουσική και η μουσική θα χάσει έναν ιεροφάντη, έναν υπηρέτη της, έναν βιρτουόζο. Γιατί; Τι οφείλει; Σας παρακαλώ, μόνο για 5 λεπτά.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Όχι

ΓΥΝΑΙΚΑ. Γιατί; Μονάχα για 5 λεπτά! Στο κάτω της γραφής αυτό είναι το επάγγελμά σας.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Σαν να τον μαχαίρωσαν). Επάγγελμα! Η μουσική! Η μουσική δεν είναι επάγγελμα είναι λειτούργημα. Είναι Θρησκεία, είναι ζωή. Είναι σπίτι,

οικογένεια! κόσμος! αγάπη! όλα! Είναι το παν. Δεν μπορούμε να την γελοιοποιούμε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Σοβαρευτείτε. Μην λέτε βλακείες. Δεν θα γελοιοποιηθεί η μουσική αν παίζετε λίγο. Ε πιά!

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Γιαυτόν! Αυτό είναι συμβιβασμός. Εγώ να παίζω σε λεωφορείο!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δηλαδή δεν παίζετε σε λεωφορεία;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Όχι, δεν παίζω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μπροστά σε βασιλιάδες παίζετε.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μάλιστα παίζω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Στην Αγγλική Βασιλική Οπερα παίζετε;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Και βέβαια παίζω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ενώ στα λεωφορεία δεν παίζετε.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Όχι δεν παίζω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μάλιστα. Μπροστά στους απλούς ανθρώπους, στους ανθρώπους της δουλειάς δεν παίζετε. Εκείνον τον Ιταλό τον κάνατε να κλάψει. Στους συμπατριώτες σας δεν παίζετε. Είναι λέτε συμβιβασμός. Να παίζετε μπροστά σε κείνους, που σας πηγαίνουν με το αυτοκίνητο στη δουλειά σας σε κείνους που σας ταΐζουν και σας ντύνουν είναι συμβιβασμός. Έτσι;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Έπαιξα και σε δικό μας ακροατήριο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μα εσείς είπατε ότι σας αποθέωσαν οι βασιλιάδες και δεν παίζετε για το λαό. Έχετε πολύ παράξενη άποψη για την τέχνη. Πολύ περίεργη.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αυτό είναι ολοφάνερο.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Δεν είχα ποτέ κάτι τέτοιο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Είπατε οτι παίζετε για τους βασιλιάδες και δεν παίζετε για το λαό δεν μπορεί. Έχετε πολύ παράξενη άποψη για την τέχνη. Πολύ περίεργη.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Γιατί είναι περίεργη. Είναι πολύ καθαρή.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μην διαστρέφετε την άποψή μου. Εγώ εννοούσα ότι τέχνη δεν γίνεται έτσι στο άψε σβήσε, σε μερικά δευτερόλεπτα. Όποτε καπνίσει στον καθένα. Δεν είναι παπούτσι για γυάλισμα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Θέλετε να πείτε δεν είναι βασιλικό παπούτσι.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Δεν είπα ότι δεν παίζω για το λαό. Αυτό είναι αστείο. Και πολύ αμφιβάλλω αν εκείνος εκεί (δείχνει προς τον οδηγό) είναι λαός. Πολύ αμφιβάλλω. Ο λαός είναι μεγάλη υπόθεση.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μη αμφιβάλετε;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αυτό που λέτε πως αμφιβάλετε είναι πολύ ύποπτο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ξέρετε βέβαια ότι όταν κανείς είναι ύποπτος δεν του βγαίνει σε καλό.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Εξακολουθώ να αμφιβάλλω.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Παίξε κάτι ντε! Δεν βλέπεις πως στριμώχθηκες! Δεν θα σου πάρουν και το δίπλωμα! Την άδεια!

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Εγώ δεν πουλάω φρούτα. Η άδεια μου είναι εδώ (καρδιά) και κανείς δεν μπορεί να μου την αφαιρέσει.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Μωρέ ρώτα κι μένα για τσάδιες που κάθι προϋ είμι στο λαϊκό παζάρι. Στην παίρνουν κι δεν του καταλαβέντς! Σε έναν γνωστό μου απ' του Παντσαρέβου τπήραν δέκα φουρές σε μία βδουμάδα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μαέστρο, σας παρακαλώ! Παίξτε!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Λοιπόν θα παίξετε για τους απλούς ανθρώπου ή χρειάζεται γαλαζοαίματος; Σας προειδοποιώ, σας ρωτάω για τελευταία φορά.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Όχι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πολύ καλά!

Ο λογικός πηγαίνει και κάθετε ήρεμα στη θέση του. Σταυρώνει τα χέρια του. Ο βιρτουόζος περπατά πέρα δώθε νευρικά. Όλοι τον παρακολουθούν εκτός απ' τον λογικό που κοιτάζει προς εμπρός.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Μετά από μερικές στιγμές). Αλλά πώς να παίξω; Έτσι χωρίς πρόβα;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Μαέστρο, ώσπου να κάνετε εσείς πρόβα θάχουμε πάει στο διάολο. Τι να την κάνετε εσείς την πρόβα. Εσείς είστε βιρτουόζος, εσείς πήρατε τόσα βραβεία!... παίζατε μπροστά σε βασιλιάδες, δάκρυσε 'τόσος και 'τόσος κόσμος που σας άκουσε!... Εσείς δεν χρειάζεστε πρόβα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Θα τον κάνετε να βάλει τα κλάματα. Εδώ έκλαψε ο Οράτιο Φρουγκόνι. Έναν τιποτένιο οδηγό φοβάστε; Έχετε τρακ;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Τι τρακ και παραμύθια. Μόνο κάντε γρήγορα... Πιο γρήγορα...

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Περπατά ταραγμένος). Και πάλι... αυτό είναι τόσο ξαφνικό, τόσο ασυνήθιστο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν υπάρχει τίποτα ασυνήθιστο. Όλα είναι συνηθισμένα...

Κάντε του έναν καθεδρικό ναό... Από εκείνους... του δικούς σας!... (Δείχνει με τα χέρια τους ωραίους καθεδρικούς ναούς.)

ΓΥΝΑΙΚΑ. Είμαστε στα χέρια σας μαέστρο!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Εμπρός φίλε, έβαλες το κεφάλι σου στον τορβά.

ΑΝΤΡΑΣ. Ήρεμα... ήρεμα... μήν συγκινείστε... είναι πολύ σπουδαίο να μήν συγκινούνται...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Μπορείτε να μου δώσετε ένα αυτόγραφο;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αφήστε τον μαέστρο ήσυχο. Δεν βλέπετε σε τι κατάσταση βρισκόμαστε... Ας συγκεντρωθεί... Ο Βιρτουόζος!...

Όλοι τον περιστοιχίζουν σαν μποξέρ που πρόκειται να βγεί στον τρίτο αποφασιστικό γύρο. Ο Βιρτουόζος ξεκινά, έχει βγάλει το βιολοντσέλο, φθάνει στην καμπίνα, ανοίγει την πόρτα και μεμιάς επιστρέφει.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Ξεχάσαμε το σπουδαιότερο. Τι θα παίξω;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πως τι να παίξετε; Παίξτε του εκεί... κάτι πιο έτσι... εσείς ξέρετε.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Εμπρός μαέστρο, εσείς ξέρετε...

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Δεν ξέρω εκεί είναι το πρόβλημα. Ίσως κάτι δραματικό... Θα μπορούσε «Παραλλαγές ροκοκό»... Τσαϊκόφσκι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τσαϊκόφσκι, Τσαϊκόφσκι... Άντε. (Τον σπρώχνει.)

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Θα μπορούσα και Χάυντν.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Εντάξει Χάυντν.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Άντε Χάυντν. Μόνο κάντε γρήγορα!

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Όχι Χάυντν, δεν έχει πέραση... Τι;... Τι; Το Μενουέτο του Ντβόρζακ; Όχι! «Requiebro» του Κασσαντό. Όχι!... και αυτό είναι λίγο. Ίσως την «Ισπανική Σουίτα» του Μανουέλ Ντε Φάγια...

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Αν μη πέφτι ου λόγους εκείνου τΚασσαντό.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Λέτε; Ίσως έχετε δίκιο... Και ακριβώς αυτό. «Requiebro».

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Επιτέλους!... Γρήγορα!...

ΑΝΤΡΑΣ. Και εννοείτε αυτό είναι. Ρέκβιεμ. Ό, τι πρέπει για την περίπτωση.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Όχι! Όχι! «Requiebro» σημαίνει «χάδι», καταλάβετε, «χάδι».

ΛΟΓΙΚΟΣ. Χάδι, χαστούκι, σημασία έχει να δοθεί γρήγορα. Είστε έτοιμος;

Συγκεντρώνονται γύρω του και πυρετωδώς άλλος του φτιάχνει το γιακά, άλλους του διορθώνει τα μαλλιά, ο λογικός γυαλίζει το βιολοντσέλο με το μαντίλι του. Ο άντρας του διορθώνει το μαντηλάκι στο τσεπάκι του, η γυναίκα τον τινάζει.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Τον κοιτάζει για τελευταία φορά από παντού). Πηγαίνετε. Αν ύπαρξη ανάγκη αλλάξτε μελωδία, ανάλογα με την περίπτωση. Και το σπουδαιότερο να τον κοιτάτε στο πρόσωπο όλη την ώρα, να τον κοιτάτε στα μάτια για να καταλάβετε αν του αρέσει ή όχι.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Πηγαίνει μέχρι την καμπίνα και ξαναεπιστρέφει στενοχωρημένος). Δεν έχω φράκο, αλλά... καταλαβαίνετε, λεωφορείο είναι ... εξπρόμτο ...

ΛΟΓΙΚΟΣ (Τον σπρώχνει στην καμπίνα). Ναι, ναι. Ακριβώς λεωφορείο... απρόοπτα μάλιστα... τίποτα... τίποτα το ιδιαίτερο, πιστέψτε με. Υπεράνω όλων η μουσική.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Σιγά). Υπεράνω όλων το τομάρι μας. (Ο βιρτουόζος επιστρέφει.) Μη φοβάστε. Πηγαίνετε. Χειρότερο μ' αυτό που μας βρήκε δεν πρόκειται να σας συμβεί. Κουράγιο!

Ο ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Σας ευχαριστώ πολύ!

Με το δοξάρι και το βιολοντσέλο ο Βιρτουόζος προχωράει συγκινημένος προς την καμπίνα. Κρύβεται πίσω από το κουρτινάκι. Όλοι κάθονται ακίνητοι, κοιτώντας προς το μέρος του.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ησυχία.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ (Μετά απ' αυτόν). Ησυχία!...

Από μέσα ακούγεται ο ήχος του βιολοντσέλου. Η μελωδία υψώνεται μπαίνει στις καρδιές τις γεμίζει. Δεν ακούγεται τίποτε εκτός από μουσική. Όλοι ηρέμησαν. Κάθονται μ λυπημένα και ονειροπόλα πρόσωπα. Η μουσική τους έχει πάρει μαζί της. Μόνο ο ερωτευμένος είναι σκεπτικός. Η μελωδία τελειώνει. Ξεσπούν σε χειροκροτήματα. Σηκώνονται όρθιοι, ζητωκραυγάζουν. Γέμισαν από δυνατή χαρά και ελπίδα. Εκτός από τον ερωτευμένο που έχει ύφος ειρωνικό.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Χειροκροτεί). Μπράβο! Μπράβο!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Κι' άλλο! Κι' άλλο! Μπίζ! (Χειροκροτεί.)

ΓΥΝΑΙΚΑ. Σωθήκαμε! Σωθήκαμε!

Όλοι χτυπώντας τα χέρια φωνάζουν: Σωθήκαμε! Σωθήκαμε! Ανοίγει η κουρτίνα και βγαίνει ο Βιρτουόζος. Σταματούν σιγά- σιγά. Γίνεται ησυχία. Όλοι τον κοιτούν. Το πρόσωπο του είναι κίτρινο σαν πανί. Είναι σαν ζεματισμένος. Μέσα στην γενική ησυχία βάζει το δοξάρι και το βιολοντσέλο στη θήκη, την ακουμπάει δίπλα του και κάθεται χωρίς να βλέπει κανένα. Ησυχία βασιλεύει στο λεωφορείο. Σιωπή.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τι έγινε; (Ο Βιρτουόζος σωπαίνει.)

ΑΝΤΡΑΣ. Δεν του άρεσε!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πως δεν του άρεσε! Ήταν τόσο όμορφο κομμάτι κι' εσείς παίζατε θαυμάσια.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Θλιμμένα). Ευχαριστώ.

ΑΣΥΝΕΤΟΣ. Δεν είπε τίποτα;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Με σιγανή φωνή). Είπε

ΑΣΥΝΕΤΟΣ. Τι είπε;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Ρώτησε γιατί είναι τόσο μεγάλο αυτό το βιολί.

ΑΣΥΝΕΤΟΣ. Και τίποτε άλλο;

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Και μου είπε να φύγω. Το βιολί τον νύσταξε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κατάλαβα. Τώρα πρέπει να ξεκινήσουμε απ' την αρχή.

Στο λεωφορείο επικρατεί ξανά ησυχία. Όλοι κοιτάζουν σκεπτικά μπροστά τους, στο τέλος μιλούν οι ερωτευμένοι.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Αυτό είναι ηλίθιο. Δεν μένει παρά να σου σηκωθούν οι τρίχες και τέρμα. Οθέλλο!... (Ο ερωτευμένος δεν μιλά.) Αν θέλεις να με στραγγαλίσεις, να βγάλω το αδιάβροχο. Να σου είναι ίο εύκολο. (Το βγάζει.) Ο ερωτευμένος δεν αντιδρά. Του ζήτησα μόνο αυτόγραφο, τίποτε άλλο. Αν αυτό το θεωρείς σεξουαλική σχέση...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Το πρόβλημα δεν είναι στη σεξουαλικής σχέση.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Αλλά που;

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Στην πνευματική. Στην ιδέα που έχω για σένα. Αν έβλεπα πως τον ήθελες έστω και για λίγο, δεν θα ζούσατε ούτε συ ούτε αυτός. Και όσο για την σεξουαλική σχέση, αυτό ούτε να το συζητάμε. Δεν μου πέρασε απ' το μυαλό ποτέ ότι μπορείς τόσο εύκολα να ερωτευτείς.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Δεν ερωτεύτηκα κανέναν, απλώς του ζήτησα ένα αυτόγραφο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Ακριβώς του ζήτησες ένα αυτόγραφο!... Είναι γνωστό, πρώτα αυτόγραφο... Έτσι αρχίζουν, δεν θ' αρχίσετε αμέσως να ξεντύνεστε.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Καλά, αφού δε μου το έδωσε!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ! Επειδή ήταν κι άλλοι μπροστά.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Χαζούλη. (Του ανακατεύει τα μαλλιά.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Τραβιέται). Εννοείται ότι είμαι χαζούλης. Δεν είμαι βιρτουόζος.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Σας αναγγέλλω τον πνιγμό της Δυσδαίμονας. Παρακαλούνται όσοι έχουν αδύνατα νεύρα να μη βλέπουν.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Τι σας τραβάει τόσο στους καλλιτέχνες; Να μην δείτε άνθρωπο της τέχνης. Αμέσως ορμάτε απάνω του. Σαν να έχει δυο κεφάλια!...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Έλα σταμάτα. (Τον αγκαλιάζει.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Θαύμα ανήκουστο!... Από την μέση και πάνω γυναίκα και από την μέση και κάτω ψάρι!... δεν βλέπετε ότι είναι κουφοί. Ματαιόδοξοι, δεν έχουν καμία εσωτερική ζωή. Ηθική! Πιστεύω! Και αγαπούν μόνο τον εαυτό τους, δεν είναι ικανοί ν' αγαπήσουν κανέναν άλλον. Καλές τέχνες! Αλλά συμφώνησε να παίξει, έτσι; Συμφώνησε. Βιρτουόζος!... ακόμη λίγο και θα αρχίσει να παίξει σε γάμους και σε βαπτίσια. Αν δεν έχει αρχίσει!...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Σταμάτα! (Του χαϊδεύει τα μαλλιά.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Τραβιέται νευρικά). Αλλά είναι γνωστοί!... Είναι δημοφιλείς!... σε γνωρίζουν όλοι!... Παίζουν μπροστά στο βασιλιά του Βελγίου.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ (Τον πατάει τρυφερά στη μύτη). Έλα μη χαζεύεις τελείως. Άφησε λιγάκι για μετά το γάμο. Θα έχεις καιρό.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Βιρτουόζος!... Άλλα που το ξέρεις! Μπορεί να μη έκανε αυτός τον Οράτιο Φρουγκόνι να κλάψει!... Από πού το ξέρεις! Μπορεί να του μπήκε κάτι στο μάτι εκείνου του Φουργκόνι. Μπορεί να καθάριζε κρεμμύδια!...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ (Ξεσπάει στα γέλια). Στο κονσέρτο; ...Στη Βασιλική Όπερα;... νομίζεις ότι καθάριζε κρεμμύδια στο θεωρείο; Στο διάλειμμα;... (Με οικειότητα.) Σε παρακαλώ, μη γίνεσαι κουτός, δε βλέπεις, δεν υπάρχει τίποτα. Εμείς είμαστε μαζί, εμείς... Σταμάτα...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Δεν γίνομαι κουτός, απλώς. (Την κοιτά στα μάτια.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Ξέρω. Ακριβώς γιαυτό σταμάτα. Σώπα τώρα, κλείσε το στόμα σου και βάλε το χέρι σου εδώ, να εδώ... (Βάζει το χέρι του στην μέση της.) Μόνο μη κουνιέσαι... Έτσι... Τώρα είναι καλά.

Στο λεωφορείο επικρατεί σιωπή, που διακόπτεται ξαφνικά από ένα φοβερό θόρυβο, το λεωφορείο σηκώνεται στον αέρα, τα φώτα σβήνουν για λίγο, τα φανάρια σβήνουν και οι λάμπες ξανανάβουν, ακούγονται τα φορτηγά που απομακρύνονται... Οι επιβάτες, μερικοί από τους οποίους έπεσαν από τα καθίσματά τους, σηκώνονται και κάθονται στις θέσεις τους.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Έφτασε το τέλος μας.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Νόμιζα πως όλα τελειώσανε όταν τρανταχτήκαμε προς τα πάνω...

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Το σπουδαίο είναι ότι δεν πήγαμε προς τα κάτω. (Κοιτάει προς το γκρεμό.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κι αυτό θα γίνει.

ΑΝΤΡΑΣ. Είστε φοβερά απαισιόδοξος.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν γίνεται να είμαστε συνέχεια τυχεροί. Αργά ή γρήγορα η τύχη θα μας αφήσει.

ΑΝΤΡΑΣ. Μέχρι τώρα είναι μαζί μας.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν έχω συνηθίσει να υπολογίζω στην τύχη. Μπορεί να σε αφήσει την στιγμή που την χρειάζεσαι.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Απολύτως σωστό. Εμείς πρέπει να διευθύνουμε την τύχη και όχι να την περιμένουμε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τι κάνει ένα χτύπημα με την μανιβέλα! Πως σοφίζει τον άνθρωπο.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Δεν είναι απ' την μανιβέλα. Αυτό είναι κοσμοθεωρία.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Δηλαδή εσένα με την κοσμοθεωρία σε χτυπήσανε;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Διαλέξατε το πιο ακατάλληλο καιρό γι' αστεία.

ΑΝΤΡΑΣ. Γελώντας ο άνθρωπος αποχωρίζεται το παρελθόν του.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Καμιά φορά μπορεί ν' αποχωρήσει και από το μέλλον του.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μην κάνετε εικασίες, αυτός είναι στέλεχος.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κυρία μου, όλοι ξέρουμε ότι είναι μέτοχος στέλεχος... Η κατάστασή μας όμως απαιτεί δουλειά κι όχι αστεία. Αλλιώς σταλήθεια θ' αποχωριστούμε από το μέλλον μας, ακόμη δύο τρία τέτοια τραντάγματα και πάει, τελειώσαμε. Αλλά και πάλι... Δεν ανεβήκαμε ε καγκουρό.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Συμφωνώ.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αυτό είναι λεωφορείο και δεν μπορεί να μας ταρακουνάει έτσι. Πριν φτάσουμε κάπου θα γίνουμε κομμάτια. Γι' αυτό προτείνω να λύσουμε το πρόβλημα με το άλλο τρόπο.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πώς;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Και γω συμφωνώ.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αυτό που δεν μπορεί να το καταφέρει η μουσική μπορεί να το καταφέρει μια γυναίκα.

ΑΝΤΡΑΣ. Με τι τρόπο;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Σε καμία περίπτωση.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Εγώ συμφωνώ.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Νομίζω ότι μια πνευματικά ακόμη και μια αισθηματική επαφή με ανταλλαγή απόψεως... μόνο μια γυναίκα θα μπορούσε να τον καταφέρει να γυρίσει το λεωφορείο στην πόλη, η να μας αφήσει να κατεβούμε.

ΑΝΤΡΑΣ. Θέλετε να πείτε ότι πρέπει να του στείλουμε γυναίκα;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Άλλη λύση δεν υπάρχει.

ΑΝΤΡΑΣ. Ούτε λόγος να γίνεται! Αυτό να το βγάλετε απ' το μυαλό σας.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν γίνεται λόγος... για την συμμαθήτριά σας, εδώ χρειάζεται κάτι πιο... πώς να το πω... πιο (σκέφτεται) πιο!

ΓΥΝΑΙΚΑ (Προσβεβλημένη). Εγώ δεν είμαι «πιο», έτσι;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Όχι, δεν θα έλεγα ότι δεν είστε, το αντίθετο, αν ρωτάτε εμένα, είστε πολύ «πιο», αλλά σ' αυτή την περίπτωση, δεν καταλαβαίνετε... χρειάζεται πολύ «πιο»!

ΓΥΝΑΙΚΑ (Στον άντρα). Εσύ μη μιλάς.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πώς να σας το εξηγήσω, καταλαβαίνετε, για κάτι τέτοιο χρειάζεται άλλου είδους γυναίκες. Αυτός δεν θα προσέξει την πλούσια ψυχή, την έντονη εσωτερική ζωή, την πνευματική επαφή... Τέτοια προσόντα που διαθέτετε εσείς...

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δηλαδή θέλετε να πείτε ότι είμαι άσχημη;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Θεέ μου τι λέτε; Κανείς δεν είπε κάτι τέτοιο!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πώς δεν είπατε; Είπατε, ότι έχω πλούσια ψυχικό κόσμο! Ξέρετε ποτέ μιλά κανείς αυτά τα πράγματα - όταν η γυναίκα μοιάζει με μπουγάτσα.

Τότε μιλούν για το παραγέμισμα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Εμένα προσωπικά πολύ μου αρέσετε. Θάθελα να μου δώσετε την ευκαιρία να σας το αποδείξω κάποτε! Και...

ΑΝΤΡΑΣ. Τι συμβαίνει εδώ! Δική σας συμμαθήτρια είναι ή δική μου; Ακόμη λίγο και θα της κάνετε ερωτική εξομολόγηση μπροστά στα μάτια μας. (Στη γυναίκα.) Δηλαδή είναι αλήθεια εκείνα τα ψέματα που λέγονται για σένα;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Γιατί με προσβάλλεις; Μπορεί να μην είμαι η Κλαούντια Καρντινάλε, αλλά δεν επιτρέπω να μου μιλάνε για ψυχικό κόσμο! Έντονη εσωτερική ζωή έχουν η γυναίκες των εξήντα και...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Κοιτάξτε θα μπορούσαμε να στείλουμε και σας αν δεν είχε αντίρρηση η... συμμαθήτριά... σας...

ΑΝΤΡΑΣ. Δεν βλέπω γιατί να συνεχίσουμε αυτή την κουβέντα. Δεν θα πάει! Έτσι και κουνηθεί... Θα χυθεί αίμα! (Κοιτά τον λογικό με σημασία.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Έτσι κι αλλιώς θα χυθεί πολύ αίμα αν δεν του στείλουμε κάποιον. (Βλέπει προς την καμπίνα του οδηγού.)

ΑΝΤΡΑΣ. Ποιόν;

ΛΟΓΙΚΟΣ (Κοιτά τους ερωτευμένους). Το κορίτσι.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Εγώ συμφωνώ πολύ καλή πρόταση.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Δεν είναι άσχημο κομμάτι.

ΑΝΤΡΑΣ. Το κορίτσι! Βέβαια, αυτό μπορεί να πάει.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Για σταθείτι... Αυτί η δλειά δεν είνι λίγου...

ΛΟΓΙΚΟΣ; Δεν είναι. Πρέπει να αμυνθούμε. Δεν βλέπω τίποτε το κακό. Ένας ευχάριστος φιλικός διάλογος, μια λάμψη στο βλέμμα. Αυτό είναι όλο. Οι οδηγοί δεν τρώνε ανθρώπους.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Και ο νεαρός;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Θα του εξηγήσω. Πρέπει να αναλάβει την ευθύνη που πέφτει σ' αυτόν και στο κορίτσι. Απ' όλους μας διαλέξαμε αυτούς. Νομίζω πως πρέπει να το θεωρήσουν τιμή τους.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Τότε... Ας τους φωνάξουμε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Φωνάξτε τους. (Διορθώνει τη γραβάτα του, τα γυαλιά του.)

Ο απερίσκεπτος πάει προς το τελευταίο κάθισμα, κάτι λέει στους ερωτευμένους και ξαναγυρίζει στη μέση του λεωφορείου. Όταν φωτίζεται η σκηνή οι ερωτευμένοι έχουν σηκωθεί όρθιοι, σε διάφορα καθίσματα, μακριά από του επιβάτες, που είναι ξαπλωμένοι στο πάτωμα. Οι ερωτευμένοι είναι ανατριχιασμένοι, θυμωμένοι σχεδόν με όλους. Ο ερωτευμένος κρατά στα χέρια του το ίδιο μπουκάλι του ούζου που κουβαλούσε ο ανεύθυνος. Την επόμενη στιγμή χτυπάει το μπουκάλι στο χερούλι του καθίσματος. Στα χέρια του απομένει το μισό μπουκάλι.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Φωνάζει). Μήν την αγγίξετε! Θα σφάξω τον πρώτο, που θα την αγγίξει!...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν καταλαβαίνω γιατί θυμώσατε; Μιλάμε για έναν απλό διάλογο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Κάντε το εσείς!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ο διάλογος πρέπει να είναι συναρπαστικός... Δεν καταλαβαίνετε. Ένας ανθρώπινος, καθαρά συναισθηματικός διάλογος.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Δεν μ' ενδιαφέρει. Ο πρώτος που θα την αγγίξει ξόφλησε!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν μπορεί να μην σας ενδιαφέρει. Και σεις αποτελείται μέρος αυτού του συνόλου. Έχουμε κοινά προβλήματα.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Και θέλετε να τα λύσετε στη δική μας πλάτη, έτσι;

ΛΟΓΙΚΟΣ (Κοιτά τον βιρτουόζο). Όταν πήγε πριν από λίγο ο μαέστρος δεν μίλησε έτσι.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Δικός του λογαριασμός. Και μην την πειράξετε, γιατί θα σας σφάξω όλους.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τσάμπα τον ακούμε, είναι φανερό ότι δεν έχει καταλάβει. Δεσποινίς, εσείς τουλάχιστον είστε πιο λογική. Καταλαβαίνετε σε τι θέση βρισκόμαστε. Σας παρακαλούμε πηγαίνετε για λίγο τίποτε δεν πρόκειται να σας συμβεί. Τίποτε.

Ο ανεύθυνος πάει να την πιάσει από το χέρι. Η ερωτευμένη τραβιέται. Ο ερωτευμένος φωνάζει: Μην την πειράξεις! Πηδάει τα καθίσματα με το μπουκάλι στο χέρι και πέφτει απάνω του. Προσπαθούν να το τραβήξουν, να τον πείσουν. Σηκώνεται γενική ταραχή. Πέφτουν στο πάτωμα. Πρώτος από το σωρό σηκώνεται ο ερωτευμένος και πάει ξανά στη θέση του, επειδή μπροστά στην ερωτευμένη στέκεται ο λογικός που μαζί με τους άλλους σηκώνεται και όλοι πάνε στις θέσεις τους. Ο ερωτευμένος είναι όρθιος στο κάθισμα κρατώντας το μπουκάλι. Πάλι είναι μακριά από την ερωτευμένη.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Θ' αυτοκτονήσω! Αν την αγγίξετε, θα κόψω τις φλέβες μου!... (Σηκώνει τα μανίκια του.)

ΛΟΓΙΚΟΣ (Με κουρασμένη και πικραμένη φωνή). Πολύ εξαγριωθήκαμε. Αυτό δεν είναι ωφέλιμο για κανέναν. Μπορείτε να πετάξετε αυτό το μπουκάλι, δεν σας χρειάζεται. Είμαστε πολιτισμένοι άνθρωποι, δεν είμαστε άγριοι. Δεν τρώμε κορίτσια. Όσο για τις φλέβες, μη βιάζεστε, σε λίγο μπορούν να κοπούν και

χωρίς το μπουκάλι. Όπως βλέπετε, το λεωφορείο έχει αρκετά τζάμια γι'αυτό τον σκοπό. (Ο Ερωτευμένος άθελα του κοιτάζει τριγύρω του.) Νομίζαμε, ότι σαν νεαροί άνθρωποι θα καταλάβετε την σπουδαιότητα της κατάστασης και ότι θα μας βοηθούσατε. Δυστηχώς δεν καταλάβατε. Μείνατε στις δικές σας μικρές ανώδυνες σχέσεις. Στην αγάπη σας. εμείς ήμασταν σίγουροι ότι θα αφήνατε την καρδιά σας να μιλήσει και να γλιτώσει τους συνανθρώπους σας, εσείς αποφασίσατε να ξεριζώστε την δική μας καρδιά. Ήμασταν έτοιμοι να ορκιστούμε ότι αγαπάτε τους ανθρώπους, και ότι είστε έτοιμος να κάνετε την μικρή θυσία να στείλετε το κορίτσι σας για μια συζήτηση με έναν κοινό, εργαζόμενο άνθρωπο, ο οποίος είναι τόσες ώρες στο τιμόνι. Αποδείχθηκε ότι δεν μας αγαπάτε. Νομίζαμε ότι είχατε δυνατά συναισθήματα. Τι να κάνουμε, υπάρχουν και τέτοιοι άνθρωποι. Αποχωρήστε νεαροί μου, θα αμυνθούμε χωρίς εσάς. Μπορεί κάτι στο βλέμμα σας να μας ξεγέλασε. (Απογοητευμένος και ήσυχος σωπαίνει.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Και σεις νομίζετε ότι θα σας ακούσει. Θα πιάσει το σχέδιο σας!... Νομίζετε ότι η αγάπη του είναι σαν τη δική σας!... Τι ξέρετε εσείς για αγάπη; Εσείς είστε άνθρωποι κοινοί και καριερίστες, ψιλικάτζήδες!... Τι ξέρετε εσείς! Το μόνο που σας ενδιαφέρει είναι πώς να ρίξετε περισσότερη λάσπη στους άλλους, ποιος θ' αρπάξει το μεγαλύτερο κόκαλο! Που παίζετε και βαθυσήμαντες λέξεις... γιατί δεν λέτε ότι πρέπει να το κάνω για την πατρίδα για το έθνος, για την πρόοδο της ανθρωπότητας!...

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ (Προσπαθεί να την σταματήσει, πηγαίνει προς το μέρος της).
Κοπέλα, κοπέλα, σας παρακαλώ, συγκρατηθείτε!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Εσείς, που κάνατε κήρυγμα, ενώ μόλις πριν από λίγο ξαπλώνετε...

ΑΝΤΡΑΣ (Πηδάει και φωνάζει). Φτάνει! Φτάνει! Μιλάς έτσι γιατί δεν έχεις οικογένεια, θα σε ρωτήσω όμως πως θα μιλάς αύριο, όταν παντρευτείς.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΙ. Εσείς που μιλάτε για οικογένεια! για κοινωνία! Για υποχρέωση και ευθύνη, ενώ οι ίδιοι σας τα χαλάτε και το πρώτο και το δεύτερο και όλα. Τι ξέρετε εσείς για αυτό το αίσθημα που απελευθερώνει τον άνθρωπο και τον ανεβάζει στους ουρανούς; Εσείς, ωραία, χρωματισμένα, χάρτινα ανθρωπάκια! Και νομίζετε ότι εκείνος θα σας ακούσει, θα σας πιστέψει!... Ότι είναι σαν και σας!... Μη με κάνετε να γελάσω!... Εσείς δεν μας γνωρίζετε, μόνο νομίζετε ότι μας γνωρίζετε. Τι ξέρετε εσείς για τον έρωτα... Εσείς μόνο σε ταινίες έχετε δει αγάπη... Αλλά ποτέ, ποτέ δεν αγαπήσατε πραγματικά.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πως μπορείς να μιλάς για έρωτα, τώρα που θα πέσουμε στον γκρεμό;... Ακούς; Στον γκρεμό!

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ: Να πέσουμε! Ακόμα καλύτερα! Τι αξία έχει να ζήσεις, εάν η αγάπη σου έχει πεθάνει, αν σου έχει φύγει, αν είσαι μόνος. Προς τι; Ακόμη και τα δέντρα χωρίς φύλλα περιμένουν τα πουλιά την άνοιξη, πως μπορεί να ζήσει ένας άνθρωπος χωρίς αγάπη;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Προς τον ερωτευμένο). Γυναίκες υπάρχουν πολλές νεαρέ.

Άκουσέ με. Αν ανατραπεί το λεωφορείο, αυτή θα γλυτώσει. Οι γυναίκες πάντοτε ζωντανεύουν, θα βρει άλλον, ενώ εσύ θα πας... στο στεφάνι σου θα γράψει «ήταν καλό παιδί», ενώ αυτή θα ζει, οι φίλοι θα σε ξεχάσουν, χορτάρι θα φυτρώσει επάνω σου. Αυτή είναι η κατάσταση φίλε μου, έτσι γίνεται, τα ξέρω αυτά τα πράγματα. Δεν είναι όμως στον κινηματογράφο. Ότι και να κάνεις, και να συμφωνήσεις και να μην συμφωνήσεις, και ν' αγαπάς και να μην αγαπάς στο τέλος αμέσως σε εγκαταλείπουν. Σε εγκαταλείπουν, κατάλαβες νεαρέ; Όλοι!... Δεν έχει «για πάντα». «Για πάντα» έχει μόνο στον τάφο. Εσύ εμένα να ακούς. Εκείνο το μπουκάλι που έχεις στο χέρι, είναι δικό μου. Με ρωτάς γιατί πίνω, και δεν το κρατάω όπως εσύ; Ή νομίζεις ότι είσαι ο πρώτος που αγαπάς. Κατάλαβε το νεαρέ, ποτέ δεν έχει «Για πάντα»...

Ο ερωτευμένος, στέκεται σκεπτικός, έχει αφήσει το μπουκάλι είναι φανερό ότι του έκαναν εντύπωση τα λόγια του ανεύθυνου.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Μην τον πιστεύεις! Δεν είναι αλήθεια!

ΛΟΓΙΚΟΣ (Σιγανά, με πόνο). Αλήθεια είναι. Αλήθεια! Δυστυχώς οι σύγχρονες γυναίκες δεν είναι όπως ήταν κάποτε - και μάνες και σύζυγοι και ήξεραν να ράβουν και παξιμάδια να ψήνουν... Χειραφετήθηκε η σημερινή γυναίκα, το θεωρεί τελείως φυσιολογικό να σε απατάει δυο φορές την εβδομάδα. Αυτό το λέει σεξουαλική απελευθέρωση. Μετά χωρίζει, σου παίρνει το σπίτι, τα παιδιά και σε πετάει και στο δρόμο - να σκέφτεσαι την αστάθεια της ζωής.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Άδικα χάνετε τα λόγια σας.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ο Λουί Παστέρ κόλλησε από μόνος του πανούκλα, αλλά αυτός το έκανε για να δοκιμάσει τον ιό, για να σώσει την ανθρωπότητα. Εσείς; Εσείς που είστε νέος τι κάνετε; Τι σπουδάζετε;

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Αρχιτεκτονική.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Που είναι τα κτήρια που φτιάξατε; Που είναι τα παλάτια; Που είναι τα καινούργια σχέδια; Οι μοντέρνες σας ιδέες; Αν ο Λε Κορμπυζιέ όταν ήταν φοιτητής, έκοβε τις φλέβες του, τώρα δεν θα υπήρχε η εκκλησία «Ρονσάν», δεν θα υπήρχε ωραίο συγκρότημα πολυκατοικιών κοντά στη Μασσαλία και η ανθρωπότητα δεν θα ζούσε με καινούργιο τρόπο. Ο κόσμος θα ήταν πιο άθλιος χωρίς το «Σεντ Εντρέ ντε Χιούστ».

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Δεν έχουν σχέση το ένα με τ' άλλο! Αντιθέτως...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Και τι σημαίνει αγάπη; Μήπως μόνο να κοιτάς τον άλλον στα μάτια; Μήπως να κρατιέσαι απ' το χέρι μέχρι να ιδρώσει; Δεν είναι αγάπη το να

κάνεις κάτι για την ανθρωπότητα, για όλους, να δοθείς για τους άλλους; Δεν είναι αυτό το ιδανικό για έναν άνθρωπο, για έναν άντρα;

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Λόγια! Λόγια! (Προς τον ερωτευμένο.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Και μόνο μια, μοναδική γυναίκα συμβολίζει την αγάπη; Πώς είμαστε σίγουροι; Και γενικά, μπορούμε να είμαστε σίγουροι;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αυτηνής ακόμα και τα δόντια της είναι αραιά. Κοιτάξτε!.. (Ο ερωτευμένος την κοιτά χωρίς να θέλει). Και τα μαλλιά της δεν είναι τόσο ωραία...

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Για τα μαλλιά της δεν ξέρω. Αλλά η φωνή της είναι... Αυτή δεν είναι φωνή κοριτσιού.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αυτό είναι λίγο ακατάλληλο, αλλά κοιτάξτε - έχει στήθος σανίδα

Ο ερωτευμένος άθελά του, κάθε φορά κοιτάει, όταν λένε για το ένα ή το άλλο προσόν, δηλ. ελλείψεις της ερωτευμένης.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ (Προς τον ερωτευμένο). Μην τους ακούς! Κλείσε τ' αυτιά σου!

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Και τα ποδιά; Βέβαια μ' αυτά μπορεί να περπατάει, αλλά... για άλλο... (Κουνάει το κεφάλι του.) Δείτε τα μόνο!...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ελάτε, φτάνει. Καταντήσατε κυνικούς! Φύγε από κεί! Φύγε! (Προς τους δυο πατρικά.) Σας περιμένει ένα υπέροχο μέλλον. Δεν σας χρειάζεται το μπουκάλι. Πετάξτε το!...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Μη! Μη το πετάς: (Αμέσως πηδάει προς το παράθυρο, σπάει το τζάμι με το πόδι και πιάνεται απ' την άκρη.) Μόνο πες, και θα πηδήξω! Δεν μπορούν να μας κάνουν τίποτα. Μόνο πες: μη πετάς το μπουκάλι!... Μη το πετάς!

Όλοι κοιτούν με αγωνία τι θα κάνει ο ερωτευμένος.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Ταλαιπωρημένα). Αλήθεια, γιατί δραματοποιούμε τόσο τα πράγματα!

Η ερωτευμένη τον κοιτά με ορθάνοιχτα μάτια. Εκείνος αφήνει αργά το μπουκάλι και την κοιτά.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Αλήθεια γιατί;...

Και κάθεται αργά στη θέση του. Μόνο η ερωτευμένη μένει όρθια, κατάχλομη, δαγκώνοντας τα χείλη της μέχρι να ματώσουν.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Πατρικά). Άντε δεσποινίς, κατεβείτε και σεις!... (Εκείνη δεν κουνιέται.) Το λεωφορείο τραντάζεται, μπορεί να πέσετε και να χτυπήσετε άσχημα.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Αλήθεια, κατέβα, μπορεί να πέσεις. Άντε...

Η ερωτευμένη στέκεται όρθια κοιτώντας πάνω απ' τα κεφάλια τους. Δεν ακούει ούτε βλέπει τίποτε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πρέπει να κρατηθείς από κάπου. Δεν κάθονται όρθιοι στο λεωφορείο. (Σιγά σιγά πλησιάζει.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Έλα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Άντε κατεβείτε... κατεβείτε... έτσι... (Μαζί με τον ανεύθυνο την πιάνουν γερά και την οδηγούν στο κάθισμα.) Δεν μπορώ να καταλάβω, γιατί όλες αυτές οι σκηνές. Λοιπόν, ηρεμήσατε;...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Ηρέμησα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αυτό είναι καλό. Παρ' όλο που... πρέπει να είμαστε ήρεμοι, όσο βρισκόμαστε σ' αυτήν την κατάσταση. Μήπως θα μπορούσατε να πάτε; Θα σώσετε εννέα ανθρώπους. (Η ερωτευμένη δεν μιλά.) Λοιπόν;

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ; Μην την καταπιέζετε. Αν αποφασίσει... μόνη της... (Προς την ερωτευμένη.) Αν ρωτάς εμένα δεν συμφωνώ, αλλά... πάλι εσύ αποφασίζεις. Σκέψου και κρίνε... Όμως εγώ είμαι κατηγορηματικά αντίθετος.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Λοιπόν;

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ (Υπάκουα). Καλά. Θα πάω.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Παράξενο.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Επιτέλους μια λογική απόφαση.

ΑΝΤΡΑΣ. Μπράβο!...

ΛΟΓΚΟΣ. Πρέπει μόνο να του φτιάξετε λίγο το κέφι, να τον μαλακώσετε...
Λίγη ταραχή στη φωνή, λίγη λάμψη στα μάτια λίγες λέξεις, μόνο λέξεις...
Μεγάλη δύναμη της γυναίκας, να το θυμάστε, χωρίς αυτήν είμαστε χαμένοι...
Ορίστε! Ξεκινήστε!

Η ερωτευμένη κοιτά σιωπηλά τον ερωτευμένο.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Δεν έπρεπε να δεχτείς, αλλά αφού αποφάσισες... Στην ουσία μπορεί να έχεις και δίκιο. Δεν ξέρω έ... ένα γλυκό χαμόγελο, λίγη βραχνή φωνή, υγρό βλέμμα. Εσύ μπορείς!...

Η ερωτευμένη σιωπηλά, έχοντας συναίσθηση της εύθηνης που της ανατέθηκε, ισιώνεται, κοιτάζεται στο καθρεφτάκι της και αποφασιστικά ξεκινάει μπροστά.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Και να χαμογελάτε, προ παντός να χαμογελάτε!...

Η ερωτευμένη στρέφεται, κουνάει το κεφάλι υπάκουα και χάνεται πίσω από την κουρτίνα. Στο λεωφορείο ησυχία. Μετά από λίγο από μέσα ακούγεται το γέλιο της ερωτευμένης.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Πολύ γελάνε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μόνο να μη σταματήσει.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Όχι, η κοπέλα είναι μπόμπα.

ΑΝΤΡΑΣ. Λογική. Ακούστε πως μας έσουρε προηγουμένως. Και ξέσπασε σε έναν οδηγό.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Μην ανησυχείτε. Οι γυναίκες είναι πιο λογικές από τους άντρες.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Λογικό κορίτσι...

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Όποιος έχει δίκιο, έχει.

Το γέλιο παίρνει έναν ξεχωριστό τόνο και σιγά σιγά χάνεται. Ησυχία. Οι επιβάτες αφουγκράζονται.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Ανήσυχος). Σταμάτησαν να γελάνε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Τον διακόπτει). Ε, δεν μπορεί ο άνθρωπος να γελά συνέχεια.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μπορεί αυτή την ώρα να περνάμε από δύσκολο δρόμο.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Όλα θα διορθωθούν, η κοπέλα είναι φωτιά

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Εγώ φοβάμαι για άλλο.

ΑΝΤΡΑΣ. Σας παρακαλώ! Τι είναι αυτά που σκέφτεστε! Αφού οδηγεί!...

Στο μεταξύ, όλου αφουγκράζονται. Ησυχία. Το γέλιο σταμάτησε. Μετά από λίγο βγαίνει η ερωτευμένη. Κουμπώνει την φούστα της και μετά κουμπώνει και την μπλούζα, που μέχρι τότε ήταν ξεκούμπωτη και φαινόταν τα στήθη. Δεν μιλάει, όλοι την κοιτάνε χωρίς να μιλούν. Σωπαίνει και κείνη, κουμπώνοντας

κουτσά στραβά την μπλούζα, διορθώνει τα μαλλιά της που είναι ανακατεμένα. Είναι ταραγμένη εκτός αυτού, όλοι την κοιτούν με αγωνία.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Τίποτα δεν είπε (Κλαίγοντας.) Τίποτα απ' όσα θέλατε να πει!.. μόνο οδηγούσε πιο γρήγορα. Όσο μπορούσε πιο γρήγορα για να φτάσει στην Κοπρίφστιτσα. Του είπα ότι απολαμβάνω την γρήγορη οδήγηση, το ρίσκο. Την οδήγηση στην άκρη του γκρεμού. Ότι έτσι οδηγούν οι άντρες... Σ' αγαπώ, του είπα, εδώ και πολύ καιρό μου αρέσεις, όλο το καλοκαίρι σε περιμένω στις στάσεις. Και μετά άνοιξα το φερμουάρ.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Φωνάζει). Ψέματα λες! Ψέματα! Την φαντάστηκες αυτή την ιστορία.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Του είπα ότι είναι πολύ άντρας, ότι μου αρέσουν οι άντρες ας κι αυτόν... (Παύση.) Δεν μπορούσε να ξεκουμπώσει τα κουμπιά της μπλούζας, τα έκοψε... (Το τελευταίο το λέει σιγά.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Δεν είναι δυνατόν. Δεν είναι δυνατόν, αυτές είναι φαντασιώσεις... δεν είναι δυνατόν.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗΣ (Σιγά). Είναι.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Φωνάζει). Όχι! Λές ψέματα!... Τα λες επίτηδες για να με ταπεινώσης! Να με πληγώσεις!... Δεν είναι δυνατόν! Πες ότι δεν είναι δυνατόν!... Πες ότι... λες ψέματα...

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Αλήθεια είναι. Ακριβώς έτσι έκανα. Εκείνος υποσχέθηκε να οδηγεί τόσο γρήγορα όσο σηκώνει το λεωφορείο. Σας εύχομαι όλους καλό ταξίδι.

Πάει στην τελευταία θέση και κάθεται μόνη της πάνω στο λάστιχο (ρεζέρβα) που είναι στο πάτωμα. Την ησυχία που επικρατεί την διακόπτει το βιολοντσέλο - μια μελωδία πικρή, φθινοπωρινή. Ο ερωτευμένος τριγυρίζει από κάθισμα σε κάθισμα και προσπαθεί να πείσει στους άλλους.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Δεν είναι αλήθεια... Το φαντάστηκε... είναι μόνον φαντασιώσεις. Είναι απλώς μια φαντασία... φαντασία... ακούτε, φαντασία...

Οι επιβάτες σωπαίνουν, όλοι κοιτούν μπροστά τους. Εκείνος αφού έκανε τον γύρο μια δυο φορές, κάθεται σ' ένα κάθισμα στο κέντρο. Ακούγεται η μελωδία του βιολοντσέλου, σαν ανθρώπινη φωνή, λυπητερά, ρωτά και δεν παίρνει απάντηση και χάνεται στην ησυχία του λεωφορείου.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Με κακία, προς την κοπέλα, απλώνοντας το χέρι να την χτυπήσει, τρέμει σαν λυσσασμένος). Δεν μπορούμε να φέρουμε τίποτε εις πέρας. Όλο και κάτι συμβαίνει την τελευταία στιγμή... (Στην Ερωτευμένη.) Πώς μπορέσατε; (Την ρίχνει κατά γης.) Γιατί σκεφτήκατε και τους άλλους; Για τίποτα δεν είστε! Για τίποτε!

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Σηκώνεται). Ενώ ισείς ίσθι! Κι γινικώς οι υπόλοιποι! Ικτός απ' τουν ιαυτού σας, σκιφτήκατι για κανένα άλλου; Αφού σας ακούου ούλου του β' ρδι. Ούτι μια φουρά δεν είπατι: «Άντε, εγώ θα του κάνου αυτό», ή «Άντε, όλοι μαζί να κάνουμι αυτό». Μπά! Όλου άλλους να πάει, άλλους να πάθει. Αλλά, στου τέλους όλοι θα γίνουμι καπνός. Να θυμάστι τα λόγια μ'. Γιατί έτσι, δεν γίνιτι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ας πήγαινες εσύ στον οδηγό, και όχι να φιλοσοφείς τώρα. Ο καθένας ξέρει να φιλοσοφεί.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Γιατί δεν πήγινις ισύ;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Το ίδιο μου κάνει, θα πήγαινα, μήπως δεν την τελειώσαμε την δουλειά μαζί;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ναι, πώς, ισί όλου του βράδι είσι «του ίδιου μ'κάν», «το ίδιου μ'κάνει», άν θα πήγαινες, «του ίδιου μ'κάν» όταν συμφωνούσες... Αλλά άλλου είναι να πάς και άλλο να μη πας.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Πρόσεχε πώς μιλάς!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Νάτα πάλι αρχίσαμε... Όταν πρέπει να δράσουμε, εμείς μαλώνουμε... Απλά δεν βλέπω πως θα βγούμε απ' αυτήν την κατάσταση.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ (Που αποπειράθηκε και κάθισε δίπλα στην ερωτευμένη και διώχθηκε κατηγορηματικά και αμετάκλητα). Θα δώσετε ψωμί, να πώς! Δεν γύρευε τρία ψωμιά; Θα του τα βρείτε!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πώς; Να του δώσουμε ψωμί;

ΑΝΤΡΑΣ. Τρελάθηκες;

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ό, τι θέλεις λες!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Βλακείες!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ξέρεις τι σημαίνει αυτό;

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Ξέρω, αλλά θα δώσετε! Άλλη λύση δεν υπάρχει. Το καταλάβετε;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Πως δεν υπάρχει;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Το ψωμί είναι δικό μου!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αν ήταν αυτή η λύση, θα του τα βρίσκαμε από την αρχή. Δεν θα ερχόμασταν ως εδώ. Αλλά ποιος μπορεί να δώσει το ψωμί του;

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Τότε όλοι πάμε στο χόμα. Σ' ένα όμορφο λιβάδι. Ήδη βλέπω πεταλούδες να κάθονται πάνω σου, μετά πάνω σου, μετά πάνω σ' αυτόν...

Δυνατό τράνταγμα, σφύριγμα, φώτα, προσπέραση.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ε λοιπόν είναι φανερό. Πρέπει να δώσουμε. Από μένα έχετε μισό.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Και από μένα.

ΑΝΤΡΑΣ. Περιμένετε, περιμένετε. Με αυτά τα μισά δεν θα φθάσουμε πουθενά. Και από μας μισό και από τον σύντροφό μας κάνουν δυο. Το τρίτο από που θα το πάρουμε;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Εγώ δεν μπορώ να δώσω παραπάνω από μισό. Αν ο καθένας δώσει το μισό απ' αυτό που έχει, θα μαζευτούν πέντε ψωμιά. Αυτός, παραδείγματος χάριν, έχει δυο ψωμιά. (Δείχνει τον ανεύθυνο.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Και τι μ' αυτό. Από πού κι ως πού, επειδή έχω δυο να του δώσω δυο μισά ενώ εσύ το μισό;

ΑΝΤΡΑΣ. Αλλά δεν ξέρουμε ποιός και πόσο αγόρασε.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πώς δεν ξέρουμε. Εγώ αγόρασα ένα.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Και εγώ.

ΑΝΤΡΑΣ. Για να είμαστε δίκαιοι όλοι πρέπει να βγάλουμε τα ψωμιά και να τα αφήσουμε στα καθίσματα. Ορίστε το δικό μας. (Βγάζει δυο ψωμιά και τα αφήνει στο κάθισμα.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ορίστε τα δικά μου. (Δείχνει το δίχτυ, όπου φαίνονται δυο ψωμιά.)

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Νά το δικό μου. (Το δείχνει.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Να και το δικό μου. (Δείχνει την φουσκωμένη τσάντα.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Περίμενε, περίμενε! Στάσου!... (Πάει κοντά του, ανοίγει την τσάντα και βγάζει δύο ψωμιά.) Ένα τα λες εσύ αυτά;

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Κι μας ίκανε κήρυγμα για του έθνους.

ΑΝΤΡΑΣ. Καλά. Συνολικά έχουμε επτά ψωμιά. Αν ο καθένας δώσει το μισό απ'αυτό, που έχει, γίνονται... (μετράει) τρισήμισυ ψωμιά.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Τώρα έχουμε μισό παραπάνω.

ΑΝΤΡΑΣ. Και καινούργιο πρόβλημα, τώρα περισσεύει μισό ψωμί!... Τι να κάνουμε;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Με συγχωρείτε, επειδή περισσεύει το δικό μου μισό λέω να το πάρω. Το κάνω για το καλό μας. (Παίρνει το ψωμί και πάει να φύγει.)

ΛΟΓΙΚΟΣ (Τον πιάνει). Πως για το καλό όλων; Δηλ. μερικοί να δώσουν κι άλλοι να μην δώσουν, όχι! Δεν συμφωνώ. Και γώ δεν δίνω τίποτα. (Του παίρνει το ψωμί.)

Σιωπηλά, γρήγορα δημιουργείται μια παντομίμα με το ψωμί. Ο ανεύθυνος το αρπάζει απ' το λογικό, ο άντρας απ' τον ανεύθυνο, ο λογικός το ξανααρπάζει απ' τον άντρα, η γυναίκα απ' τον λογικό...

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Μη πάιτι έτσι μι του ψουμί είναι αμαρτία! Μη κάνιτι έτσ'!

Κανένας δεν τον προσέχει. Συνεχίζουν. Ο απερίσκεπτος κάποια στιγμή το αρπάζει απ' το λογικό, τρέχει φωνάζοντας προς την καμπίνα.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Καλά γιατί δεν μου αφήνετε το μισό; Δεν χρειάζονται τρία ψωμιά! Εσείς όλοι έχετε από δυο, εγώ μόνο ένα.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Για λόγους αρχής. Όλοι είμαστε ίσοι. Έτσι κανένας δεν θα ζημιωθεί... (Του παίρνει το ψωμί.)

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Πως κανένας, εγώ μένω με μισό.

Ο ανεύθυνος το αρπάζει απ' αυτόν, ο βιρτουόζος κόβει στα γρήγορα ένα κομματάκι. Ο λογικός παίρνει το ψωμί απ' τον ανεύθυνο, η γυναίκα απ' αυτόν, ο άντρας απ' αυτήν και το κόβει στα δυο. Όλοι κόβουν γρήγορα και σιωπηλά απ' τα δυο μισά, μέχρις ότου στα χέρια του άντρα μένει ένα τελείως μικρό κομματάκι. Αυτός το δίνει στο απερίσκεπτο. Ως εκείνη την ώρα αυτός έβλεπε έκπληκτος πως χάνεται το ψωμί του στα στόματα και τα χέρια των άλλων. Οι οποίοι στο μεταξύ πήραν τα ψωμιά τους από τα καθίσματα, λέγοντας.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τότε δεν δίνω τίποτα.

ΓΥΝΑΙΚΑ. Ούτε εμείς.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Ούτε γώ. (Όλοι παίρνουν τα ψωμιά τους και τρώνε από το ψωμί του απερίσκεπτου.)

Ο απερίσκεπτος στέκεται στη μέση του λεωφορείου, κοιτώντας το κομμάτι που κρατά, σιωπηλός. Οι άλλοι του έχουν γυρίσει τις πλάτες, κοιτούν προς το παράθυρο και τρώνε το ψωμί του.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αρχές! Αυτές λοιπόν είναι οι αρχές τους, να σου πάρουν την μπουκιά απ' το στόμα! Στο λαιμό να σας σταματήσει! Παραγεμιστείτε από υδατάνθρακες, σκάστε, αφού έχετε αρχές! Για όλους τους Ευρωπαίους είναι αρκετή μια φέτα σχεδόν διάφανη, τόσο λεπτή, οι Βούλγαροι, λάμιες!

Λέει όλα αυτά περνώντας από κάθισμα σε κάθισμα και στο τέλος κάθεται στην θέση του. Παύση. Ακούγεται, ειρωνικά ο ερωτευμένος.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Δεν ήξερα ότι το ψωμί έχει τόση αξία. Αλλά όπως σας ακούω ούτε ψίχουλο δεν θα βάλλω πια στο στόμα μου, μακάρι να με κρεμάσουν...

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Κάνου καλά σ' αυτή την περίπτωση να δώσου του ψωμί μ στα γουρούνια ή να μη τον δώσου;

ΓΥΝΑΙΚΑ. Αφήστε με να τον φιλήσω. (Τον φιλάει.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Έτσι είναι ο λαός μας χειμώνα χωρίς ψωμί και καλοκαίρι χωρίς ρούχα δεν πάει πουθενά. (Σφίγγει δυνατά το χέρι του χωριάτη.)

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αιώνιες αρετές κρύβει αυτός ο λαός! (Τον χτυπάει στον ώμο.)

ΑΝΤΡΑΣ. Τώρα υπάρχει τρόπος! Σωθήκαμε! Μπράβο! (Τον χτυπάει.)

ΧΩΡΙΑΤΗΣ (Δεν καταλαβαίνει). Γιατί χαίριστη τόσο πουλί;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Πως γιατί; Θα του δώσουμε ψωμί και... τέλος. (Βλέπει προς την καμπίνα.)

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Αλλ' αυτό είναι για τα γρούνια!... Ποιός ξέρει απου πότι είναι;

ΛΟΓΙΚΟΣ. Δεν έχει σημασία. Σημασία έχει ότι είναι ψωμί.

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Δεν θα του το πούμε.

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Γιατί να τον ζαλίζουμε με περιττές πληροφορίες...

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Μα δεν είναι σουστό να τπείτι ψέματα! Δεν είναι σουστο!...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μην ανησυχείτε! Μην ανησυχείτε! Αφήστε το αυτό σε μας. Αυτό είναι κανονικό ψωμί, με όλη την περιεκτικότητα του σε αλεύρι και νερό, όπως όλα τα ψωμιά.

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ε πώς είναι, αφού είναι μέσα στον τσουβάλι;...

ΛΟΓΙΚΟΣ. Το τσουβάλι δεν παίζει κανένα ρόλο. Απλώς είναι το περιτύλιγμα. (Στον απερίσκεπτο.) Βγάλε τρία!

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Δεν καταλαβαίνου. Ιγώ λέου να μην τουν γιλάσουμι, κρίμα είναι.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Ελάτε τώρα, μ' αυτούς τους αναχρονισμούς... Ποίος θα πάει;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Αν επιτρέπετε - εγώ. Από καιρό ήθελα να εκπληρώσω κάποιο καθήκον. Κάτι ωφέλιμο.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Καλώς. Ξέρετε τι θα του πείτε όταν του τα δώσετε, έτσι;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Σας παρακαλώ! (Παίρνει τα τρία ψωμιά και πάει προς την κουρτίνα.)

Οι επιβάτες ανασαίνουν ξαλαφρωμένοι, απλώνονται πιο άνετα.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Σκουπίζεται με το μαντίλι). Εχ, τελείωσε! Πάνω που είχα αρχίσει να απελπίζομαι! ..

ΑΝΤΡΑΣ. Τι ιστορία κι αυτή, όπως στον κινηματογράφο. (Ανασαίνει ξαλαφρωμένος.)

ΓΥΝΑΙΚΑ. Επιτέλους!

ΧΩΙΑΤΗΣ. Δεν έπρεπε να του πούμι ψέματα, σας του λέου!

Εκείνη την στιγμή πίσω από την κουρτίνα βγαίνει ο απερίσκεπτος. Κρατάει τα τρία ψωμιά.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Τι συμβαίνει; Γιατί επιστρέφετε το ψωμί;

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Δεν θέλει ψωμί.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Πως έτσι δεν θέλει ψωμί!

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Τώρα όχι, τη μάνα μου θέλω να δω, φωνάζει, να μιλήσω μαζί της, να μου ψιθυρίσουν τα ελάτια, να ανασάνω τον αέρα τους. Την Κοπρίφστιτσα θέλω να δω, τις βρύσες, τις γέφυρες, τη χαντζάρα του παππού. (Συλογιστός.) Άντε τώρα χαντζάρα, και που να του τη βρούμε! Ψωμί του βρήκαμε, ολόκληρο τσουβάλι. (Διάλειμμα.)

Στο λεωφορείο επικρατεί σιγή. Η κατάσταση είναι πάλι τεταμένη. Δεν βρίσκουν διέξοδο. Όλοι είναι ανήσυχη, ταραγμένοι. Πρέπει να βρεθεί ο ένοχος. Και βρίσκεται...

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ (Στο λογικό). Εσύ φταις!... Σου έλεγε ο χωριάτης - να μην πούμε ψέματα, κρίμα είναι, αλλά εσύ... αναχρονισμοί!

ΑΝΤΡΑΣ. Το τσουβάλι ήταν απλώς περιτύλιγμα!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Περιτύλιγμα!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ (Σηκώνεται και στρίβει τα μουστάκια του). Και γενικώς όλο το βράδυ παίζεις με τα νεύρα μας. Μην επαναλαμβάνεται, κάντε εκείνο, μην κάνετε το άλλο... Πνεύμα μας πουλούσε!

ΑΝΤΡΑΣ. Και από πάνω βγαίνει το λάδι!

ΓΥΝΑΙΚΑ. Θέλει και να μας κουμαντάρει!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Επειδή κατάλαβε ότι είναι από το τσουβάλι, γιαντό δεν τα θέλει σίγουρα εκατό τα εκατό.

ΛΟΓΙΚΟΣ. Αφού σας είπε ο άνθρωπος, θέλει να πάει στο χωριό του, δεν θέλει ψωμί!

ΑΝΤΡΑΣ. Α! Μπορεί και να το ήθελε αν δεν του δίναμε ψωμί που ήταν για τα γουρούνια!

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Τώρα θα μας δώσει το δικό του ψωμί, χάρη σε σένα δεν θα πέσουμε στο γκρεμό. Δώσε το ψωμί, εγώ θα του το πάω. Μπορεί και να το πάρει ο άνθρωπος.

ΑΝΤΡΑΣ. Δώστο μου. (Πάει προς την τσάντα.)

ΛΟΓΙΚΟΣ. Μην πλησιάζετε!...

ΓΥΝΑΙΚΑ. Δώστο! Δώστο!

ΛΟΓΙΚΟΣ (Σηκώνεται όρθιος στο κάθισμα). Αυτό το ψωμί είναι δικό μου!

(Πηδάει στο κάθισμα.) Αφού δεν θέλει ψωμί!... (Οι άλλοι τον σπρώχνουν.) Θα φωνάξω!... Αυτές δεν είναι μέθοδοι!... (Φεύγει.) Αυτό είναι Σικάγο!... (Τρέχει μες το λεωφορείο πηδώντας τα καθίσματα.)

ΑΝΕΥΘΥΝΟΣ. Στάσου! Περίμενε!

ΓΥΝΑΙΚΑ (Κυνηγώντας τον). Πιάστε τον!

ΑΝΤΡΑΣ. Τώρα θα δεις το Σικάγο!... Τώρα Σικάγο!...

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Στάσου! Στάσου!

ΛΟΓΙΚΟΣ. Όχι... Σύντροφοι! Όχι!... Αδέλφια!...

ΑΝΤΡΑΣ. Όχι έτσι, όχι έτσι...

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Θα πληρώσεις για την τέχνη, θα μου τα πληρώσεις. (Τον κυνηγάει.)

Βλέποντας πως είναι περικυκλωμένος ο λογικός πετάει ξαφνικά την τσάντα με το ψωμί από το τζάμι που είχε σπάσει προηγουμένως η ερωτευμένη. Αυτό αγριεύει τελείως τους άλλους. Ακολουθεί γερό χτύπημα στο στομάχι από τον ανεύθυνος.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ (Φωνάζει). Όχι! Μη! Σταματήστε!...

Από το χτύπημα ο λογικός πέφτει δίπλα στον άντρα, ο οποίος με ένα δυνατό χτύπημα τον σπρώχνει στο τοίχωμα του λεωφορείου, τον πιάνει απ' το σακάκι και του σκίζει τα πέτα. Ο λογικός φεύγει από εκεί αλλά πέφτει πάνω στον απερίσκεπτο, που με ένα χτύπημα τον στέλνει στην αντίθετη μεριά του λεωφορείου.

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Σταματήστε! Μη! (Φωνάζει και προσπαθεί να τους σταματήσει. Εκεί είναι ο ανεύθυνος που με μια κίνηση σχίζει τα μανίκια απ' το πουκάμισο του λογικού - το σακάκι του, πετάχτηκε και κατά την συμπλοκή - και με μια γροθιά τον σπρώχνει προς την καμπίνα.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΗ. Μη! Σταματήστε!

Προσπαθεί να πιάσει τα χέρια του ανεύθυνου από πίσω, αλλά εκείνος την σπρώχνει με μια δυνατή κίνηση, εκείνη παραπατάει προς τα πίσω και πέφτει κάτω. Ο ανεύθυνος με μια δυνατή γροθιά χτυπάει τον λογικό που γυρίζει από τη καμπίνα, και τον ξαναστέλνει προ στα εκεί όπου αυτός πέφτει. Όλοι πέφτουν επάνω του, ο ανεύθυνος αρπάζει το σπασμένο μπουκάλι και αγριεμένος το κουνάει... Ένα λεπτό πριν τον χτυπήσει το λεωφορείο ξαφνικά σταματάει: Τρίξιμο φρένων, σπρώξιμο, ακινησία. Αυτό επιδρά σαν ψυχρολουσία πάνω στους αγριεμένους επιβάτες. Οι ίδιοι σταματούν, στέκονται ακίνητοι. Κοιτάζουν τριγύρω.

ΓΥΝΑΙΚΑ (Εκπληκτη). Σταματήστε!

Παύση. Κοιτούν από τα παράθυρα.

ΒΙΡΤΟΥΟΖΟΣ. Μας κοιτά! (Βλέπουν προς την καμπίνα.)

ΕΡΩΤΕΥΜΕΝΟΣ. Γιατί μας κοιτά; (Εκπληκτος, παύση.)

ΧΩΡΙΑΤΗΣ. Ιπιδίς θέλατι να σκοτώσιτι άνθρωπο! Γιαυτό!

Ησυχία. Όλοι στέκονται ακίνητοι, κοιτάζονται ξανά μεταξύ τους. Μέσα στην ησυχία ακούγεται ο κινητήρας που αρχίζει να δουλεύει...

ΑΠΕΡΙΣΚΕΠΤΟΣ. Έστριψε!...

Παύση, όλοι στέκονται ακίνητοι. Κατόπιν ησυχία, σιγά-σιγά αποτραβιούνται και πάνε στις θέσεις τους. Καταγής μένει μόνο ο λογικός αναμαλλιασμένος, ξεσκισμένος. Η μηχανή δουλεύει κανονικά. Μετά από λίγο σηκώνεται και ο λογικός, με ξεσκισμένο πουκάμισο, χωρίς μανίκια, μ' ένα παπούτσι, γδαρμένος και βασανισμένος. Πάει σιγά προς την θέση του.

ΛΟΓΙΚΟΣ (Σιγανά). Επιστρέφουμε!... (Κάθεται.)

Όλοι κάθονται με το πρόσωπο στραμμένο προς τους θεατές, ακίνητοι, κοιτώντας τους. Ο χωριάτης σηκώνεται πάει προς την ερωτευμένη που κάθεται ακόμη πιο κάτω στο πάτωμα όπου το είχε ρίξει ο ανεύθυνος, στο βάθος του λεωφορείου και κάθεται δίπλα της στο πάτωμα. Ο θόρυβος της μηχανής αυξάνεται, αυξάνεται...

ΤΕΛΟΣ